

ትምህርት አሥራ ስምንት

1ኛ ቀን፡ - ትንቢተ ናሆም

የእግዚአብሔር ፍትሐዊ ወፍጮ የሚፈጸሙ በዝግታ ቢሆንም ጥሩ አድርጎ ይፈጫል የሚል አባባል አለ። ይህ ማለት በሰብአአዊ አመለካከት የእግዚአብሔር ፍትሕ በምድር ላይ የሚሠራ አይመስልም ማለት ነው። በሁሉም ሰፍራ ጦርነት፣ ድዝነት፣ ፍትሕ-አልበኝነትና ክፋት አለ። ጋጢአተኞች እንዲሳካላቸውና ኑሮ እንዲሰምርላቸው ጉቦን፣ ዛቻንና ሰውን ማሠቃየትን ይጠቀማሉ። ብዙውን ጊዜ የእግዚአብሔርን ሕግጋት በግልጽ ከሚጥሱ ሰዎች ይልቅ ጻድቃን የበለጠ ሥቃይ የሚቀበሉ ይመስላሉ። እንዲህ ባሉ ጊዜያት እግዚአብሔር ቅን ፈራጅ በመሆኑ፣ እያንዳንዱን ሰው ወይም አገር እንደየሥራው ይቀጣዋል ወይም ይሸልመዋል የሚለውን አሳብ የማጣጣል ፈተና ይጋጥመናል። ታዲያ (የእግዚአብሔርን ሕግጋት መከተል ለምን ይጠቅማል?) ሌላው ሰው የእግዚአብሔርን ሕግ ሳይጠብቅ መበልጸጉን ከቀጠለ ለምን እንደ እርሱ አልሆንም? የተሻለ ነገር ለማግኘት ለምን ጉቦ አልሰጥም? በትምህርት ቤት ለምንስ አላጭበረብርም?

1ኛ ጥያቄ፡ ሀ) እንደዚህ ለማሰብ እንዴት እንደተፈተንህ ግለጽ። ለ) ብዙ ክርስቲያኖች በማታለል፣ ጉቦን በመቀበል ወይም ሌሎችን የእግዚአብሔር ሕግጋት ባለመጠበቅ እየተመላለሱና በሰይጣን ወጥመድ ውስጥ እየገቡ ያለው እንዴት ነው?

ለ) አማኞች እንደዚህ ለማሰብ በሚፈተኑበት ጊዜ እንዴት ትመክራቸዋለህ?

ትንቢተ ናሆም እግዚአብሔር ክፋትን ለመቅጣት ቢዘገይም፣ መቅጣቱ ግን እንደማይቀር ያስተምረናል። እርሱ ጻድቅና ቅን ፍርድ የሚያደርግ አምላክ ስለሆነ እኛም ሆንን ሌሎች የሚያደርጓቸው ነገሮች በቸልታ አይታለፉም። ቅጣቱን እኛው ራሳችን እንቀበላለን ወይም እግዚአብሔርን ይቅርታ በመጠየቅ ኢየሱስ ክርስቶስ ቅጣታችንን በመስቀል ላይ እንዲሸከምልን እናደርጋለን።

ባለፈው ሳምንት ትንቢተ የናሰን ስናጠና፤ እግዚአብሔር የናሰን የአሦር መንግሥት ዋና ከተማ ወደሆነችው ወደ ነጭ እንደላከውና የምተጠፋ መሆንዋን እንዳመለከተ አይተናል። ዳሩ ግን ሕዝቡ ንስሐ በገቡ ጊዜ እግዚአብሔር ፍርዱን ለሌላ ጊዜ አስተላለፈው። በትንቢተ የናሰ የተመለከትነው፤ ሕዝቡ በንስሐ ወደ እርሱ በሚመለሱበት ጊዜ እግዚአብሔር ምን ያህል መሐሪ እንደሆነ ነበር።

ትንቢተ ናሆም የተጻፈው ከ100 ዓመታት በኋላ ነው። አሁን ግን የንስሐ ጊዜ አልፎ ነበር። የእግዚአብሔር ትዕግሥትና ቻይነት ወደ ፍጻሜ ደርሶ ነበር። ትንቢተ ናሆም ነጭ ሙሉ በሙሉ እንደምትጠፋ ይናገራል። ብዙ ሳይቆይ የናሆም ትንቢት በመፈጸሙ፤ ከጥቂት ዓመታት በኋላ ነጭ በባቢሎን መንግሥት ተደመሰሰች።

~~2ኛ ጥያቄ፡ የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከት፡ ጭቅጾች 12:35-37፤ ሮሜ 2:4-11፤ 14:12። 2ኛ ቆሮንቶስ 5:10። ሀ) በእነዚህ ጥቅሶች ውስጥ የሚገኘው ማስጠንቀቂያ ምንድን ነው? ለ) ዓለምን እንመስልና የእግዚአብሔርን ሕግጋት እንጥስ ዘንድ ስንፈተን ይህን እውነት ማስታወስ የሚጠቅመን ለምንድን ነው?~~

የትንቢተ ናሆም፤ አብድዩና የናሰ መልእክቶች ተቀዳሚ ትኩረት በአሕዛብ መንግሥታት ላይ ትንቢት መናገር ነበር። ናሆም በአሦር መንግሥት ላይ የተነገረ ትንቢት ነው።

የትንቢተ ናሆም ጸሐፊ

ትንቢተ ናሆም የተጻፈው በናሆም ነበር። እንደ አብዛኛዎቹ የታናናሽ ነቢያት መጻሕፍት ስለ ናሆም ያለን መረጃ ጥቂት ነው። ናሆም ከኤልቆሻ ከተማ እንደነበር እናውቃለን። አንዳንድ ምሁራን ኤልቆሻ በደቡብ ይሁዳ የሚገኝ ቦታ ነው ቢሉም፤ ከተማው የነበረበትን ቦታ አናውቅም። ናሆም ከይሁዳ የነበረ ሳይሆን አይቀርም። እርሱ ባገለገለበት ዘመን የነበሩ የይሁዳና የእስራኤል ነገሥታት እነማን እንደነበሩ አልተጠቀስም። ስለዚህ የተጻፈበትን ጊዜ ለመወሰን፤ በመጽሐፉ ውስጥ የሚገኙትን መረጃዎች መመልከት አለብን።

ትንቢተ ናሆም የተጻፈው ከነገዜ ውድቀት በፊት ስለሆነ፤ ነገዜ በባቢሎን ከተያዘችበት ከ612 ዓ.ዓ. አስቀድሞ ነው ማለት ነው። ትንቢተ ናሆም የተጻፈው የግብፅ ከተማ ከሆነችው ከኖኦ አምን መደምሰስ በኋላ መሆኑንም እናውቃለን (ናሆም 3:8)። ይህ የሆነው አሦራውያን ወደ ግብፅ ዘልቀው ገብተው ከተማይቱን በያዙበት በ663 ዓ.ዓ. ነበር። ስለዚህ ትንቢተ ናሆም የተጻፈው ከ663-612 ዓ.ዓ. ባለው ጊዜ ነበር። በ650 ዓ.ዓ. አሦራውያን ከግብፅ ተባረው ወጡና ኖኦ አምን ከተማ እንደገና ተቆረቆረች። ስለዚህ ናሆም ያገለገለው በክፉው ንጉሥ በምናሴ ዘመነ መንግሥት (609-642 ዓ.ዓ.) ወይም በኢዮስያስ ዘመነ መንግሥት (640-609 ዓ.ዓ.) ነው ማለት ነው። ብዙ ምሁራን ይህ መጽሐፍ የተጻፈው በምናሴ ዘመነ መንግሥት መጨረሻ ገደማ ምናልባትም ከ655-650 ዓ.ዓ. ባለው ጊዜ እንደሆነ ይገምታሉ።

የትንቢተ ኢሳይያስና ናሆም የአጻጻፍ ሥልት መመሳሰሉን መመልከት አስገራሚ ነው (ናሆም 1:15 ና ኢሳይያስ 52:7 አወዳድር)። ናሆም ምናልባት ትንቢተ ኢሳይያስን አንብቦት ይሆናል።

የትንቢተ ናሆም ታሪካዊ ሥረ-መሠረት

አሦር ለብዙ መቶ ዓመታት በመካከለኛው ምሥራቅ የምትገኝ ኃያል አገር ነበረች። እግዚአብሔር በሰሜኑ የእስራኤል መንግሥት የሚገኙትን ሕዝቡን ለመቅጣት የተጠቀመው በአሦራውያን ነበር (722 ዓ.ዓ.)። አሦራውያን የእስራኤልን ሕዝብ በክፉትና በተንኮል ማርከው ወሰዱአቸው። አሦር የታወቀችው በጭካኔዋና ሌሎች ሕዝቦችን በቁጥጥር ሥር በምታውልበት የማስፈራሪያ ኃይሏ ነበር። በአሦር ላይ ለማመፅ የሚደረግ ማንኛውም መከራ ምልክት የሕዝቡ ሁሉ ተነቅሎ መበተን፤ መሠቃየትና መቀጣት ነበር።

ይሁዳ በአሦር ባትያዝም እንኳ ለብዙ ዓመታት በእርስዋ ቁጥጥር ሥር ሆና አንድ ቅኝ መንግሥት መክፈል የሚገባውን ግብርና ቀረጥ ትከፍል ነበር። በሕዝቅያስ ዘመነ መንግሥት፤ አሦር ይሁዳን አጥቅታ ከኢየሩሳሌም በስተቀር የቀሩትን ክፍሎች በሙሉ ይዛ ነበር። ኢየሩሳሌምም የዳነችው እግዚአብሔር በጉዳዩ ውስጥ ጣልቃ በመግባቱና የአሦር ሠራዊት በመደምሰሱ ነበር (2ኛ ነገሥት 19:35-36)። ንጉሥ ምናሴ የአሦርን ጣዖት ለማምለክ ወደ አሦር ሄዶ ነበር። የአሦርን የጣዖት

አምልኮ ለመጀመሪያ ጊዜ ወደ ይሁዳ ያመጣ እርሱ ነው። በኋላም በአሦር ላይ ዓመፀና በምርኮ ተወሰደ። በመጨረሻም ከምርኮ ተለቆ ወደ ኢየሩሳሌም ተመለሰ።

እግዚአብሔር ናሆምን ለነቢይነት በጠራው ጊዜ አሦር እጅግ ገናናና ኃያል በመሆኗ፤ ማንም ሊያሸንፋት የማይችል ትመስል ነበር። ንጉሥ አሱርባኒፓል በትረ ሥልጣኑን ይዞ ባደረጋቸው በርካታ ጦርነቶች መንግሥቱን እስከ ግብፅ ድረስ እንኳ ዘልቆ አስፋፍቶ ነበር። ነነዌ ጨርሶ ልትነካ በምትችልበት ሁኔታ ላይ የምትገኝ ትመስል ነበር። ታሪክን ሁሉ የሚቁጣጠረው እግዚአብሔር ግን የሚደርስባትን ነገር ያውቅ ነበር። ከአሱርባኒፓል ሞት በኋላ የአሦር መንግሥት በፍጥነት ማሸቆልቆል ጀመረ (ከ669-627 ዓ.ዓ.)። የተለያዩ ገዥዎች ሥልጣን ለመጨበጥ በሚያደርጉት ጥረት በአገሪቱ የእርስ በርስ ጦርነት ይካሄድ ጀመር። ከዚያም በ627 ዓ.ዓ. የባቢሎን ከተማ ከአሦር ነፃ ሆና ራሷን ቻለች። የባቢሎን መንግሥት በ612 ዓ.ዓ. ከሜዶን ሠራዊት ጋር በመተባበር የአሦርን መንግሥት አሸንፋ ተቆጣጠረች። በጥንት ታሪክ ውስጥ ከባቢሎን ቀጥላ በሁለተኛ ደረጃ እጅግ ገናና የነበረችው፤ ታላቅ ግንቦች፤ የመናፈሻ ቦታዎች፤ መዝናኛዎች፤ የእንስሳት መጠበቂያዎች ወዘተ. የነበሯት ታላቋ የነነዌ ከተማ ተደመሰሰች። ከዚያ በኋላ በዓለም ኃያል መንግሥት ሆና ከቶ አልተነሣችም አትነሣምም። እግዚአብሔር በነነዌ ላይ ያወጀው ፍርድ ተፈጸመ።

3ኛ ጥያቄ፡ በነነዌ ላይ ተነግሮ ከነበረው ትንቢት ፍጻሜ ስለ እግዚአብሔርና ስለ ቃሉ ኃይል ምን እንማራለን?

ናሆም ያገለገለው ሶፎንያስ ባገለገለበትና በመጀመሪያዎቹ የኤርምያስ የአገልግሎት ዘመናት ነበር።

የትንቢተ ናሆም አስተዋጽኦ

1. ስለ ፈራጁ እግዚአብሔር የተሰጠ መግለጫ (ናሆም 1: 1-8)፤
2. ስለ ነነዌ መደምሰስ የተነገሩ ትንቢቶች (ናሆም 1: 9-14)፤
3. የይሁዳ ነፃ መውጣት (ናሆም 1: 15)፤

4. የነፃ ውድቀት መግለጫ (ናሆም 2-3)።

4ኛ ጥያቄ፡ ስለ ናሆም ከመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ተመልከት። በዚያም ስለ ናሆም የተጠቀሱትን አንዳንድ ጠቃሚ እውነቶች ዘርዝር።

የትንቢተ ናሆም ዓላማ

ናሆም ብቸኛ ዓላማው የነፃነት ውድቀት ማመልከት ነበር። እንደ ዮናስ ወደ ነፃ በመሄድ መልእክቱን አላቀረበም። መልእክቱን ያቀረበው በይሁዳ ሆኖ ነበር። የናሆም መልእክት አሦርን ስለሚመጣጣት ሽንፈት ለማስጠንቀቅ የተሰጠ አልነበረም፤ ነገር ግን የእግዚአብሔር ሕዝብ ለነበሩት ለአይሁድ የተሰጠ የማበረታቻ መልእክት ነበር። ለብዙ ዓመታት በአሦር መንግሥት ቁጥጥር ሥር ነበሩ። አሁን ግን ነፃ የምትደመሰሰበት ጊዜ እንደደረሰ እግዚአብሔር ይነግራቸዋል። እግዚአብሔር የአሦርን የአገዛዝ ዘመን ወደ ፍጻሜ ያመጣዋል። ከመቶ ዓመታት ለበለጠ ጊዜ በአሕዛብ ላይ ገዥ የነበሩትን አሦራውያንን ይቀጣል። እግዚአብሔር በመንግሥታት ሁሉ ላይ ሉዓላዊ ሥልጣን አለው። እርሱ ጻድቅና ትክክለኛ ፈራጅ ስለሆነ ነፃ ፍርድ የምትቀበልበት ዘመን ደረሰ።

የትንቢተ ናሆም ዋና ዋና ትምህርቶች

1. የእግዚአብሔር ባሕርይ

ሀ. የእግዚአብሔር ትዕግሥትና ምሕረት፡- የትንቢተ ናሆም አብዛኛው ክፍል በእግዚአብሔርና በባሕርዩ ላይ የሚያተኩር ነው። በአንድ በኩል እግዚአብሔር ለቁጣ የዘገየና በመከራ ውስጥ ለሚገኙ ሰዎች መሸሸጊያ እንደሆነ ተገልጿል (ናሆም 1፡3፥ 7)። እግዚአብሔር በነፃ ላይ፡ በተለይም ደግሞ የዮናስን መልእክት ሰምተው ንስሐ ከገቡ በኋላ፡ ሳይፈርድ የዘገየው በዚህ ባሕርዩ ምክንያት ነበር።

ለ. የእግዚአብሔር ቁጣና ፍርድ፡- እግዚአብሔር ቸርና መሐሪ ብቻ አይደለም። ነገር ግን የቁጣ አምላክም ነው። እንደሚቀጣው በተናገረው ኃጢአት ላይ ቁጣውን ይገልጻል (ሮሜ 11፡22 ተመልከት)። እግዚአብሔር በትንቢተ ናሆም የተገለጸው ታላቅና ኃያል ሆኖ ነው። እግዚአብሔር ፍርዱ ቢዘገይም እንኳ፡ «... በደለኛውን ንጹሕ ነህ አይልም» (ናሆም 1፡3)። የእግዚአብሔር የቅጣት ኃይል በዚህ ስፍራ ከወጀብና ከወውሎ ነፋስ፡ ከምድር

መንቀጥቀጥም ጋር ተዛምዷል። ኃይሉ እጅግ ታላቅ ከመሆኑ የተነሣ ታላላቅ ወንዞችን ማድረቅ ይችላል። እኛ ክርስቲያኖች በእግዚአብሔር የፍቅር፣ ምህረትና በጎነት ባሕርይ ላይ ከሚገባ በላይ በማተኮር፣ እርሱ የቁጣ፣ የመፃት፣ የፍርድና የበቀል አምላክ መሆኑን እንዳንዘነጋ መጠንቀቅ ይገባል።

5ኛ ጥያቄ፡ ሀ) እግዚአብሔር ለቁጣ የዘገየ፣ የፍቅርና የምሕረት አምላክ መሆኑ የሚያበረታታን እንዴት ነው? ለ) የእግዚአብሔርን የቁጣና የፍርድ ባሕርይ ስንዘነጋ ምን ይሆናል? ሐ) እግዚአብሔር ጥፋተኛውን ለመቅጣት ያለውን ውሳኔ፣ ቁጣውንና ትክክለኛ ፍርዱን ብናስታውስ ድርጊታችን እንዴት ሊለወጥ ይችላል?

ሐ. እግዚአብሔር በመንግሥታትና በሕዝቦች ላይ ያለው የበላይ ተቆጣጣሪነት፡- ምንም እንኳን ዓለም የነፃነት ውድቀት በመመልከት፣ ይህ የሆነው በባቢሎን ገናናነትና በአሦር መሪዎች ደካማነት ነው ቢልም፣ መጽሐፍ ቅዱስ ግን እግዚአብሔር በነፃ ላይ ለመፍረድና እርሷን ለማጥፋት በመወሰኑ እንደሆነ ያስተምራል። እግዚአብሔር አሦርን የእስራኤል መቅጫ በትር አድርጎ ተጠቀመባት። አሁን ፍርድን መቀበል የአሦር ተራ ነበርና እግዚአብሔር በእርሷ ላይ ለመፍረድ ባቢሎንን ተጠቀመ።

2. የእግዚአብሔር ፍርድ በአሕዛብና በመንግሥታት ሁሉ ላይ፡- እግዚአብሔር የሚፈርደው በግለሰቦች ብቻ ሳይሆን፣ በመንግሥታትም ላይ እንደሆነ ብዙ ጊዜ ተመልክተናል። እግዚአብሔር መንግሥታትን በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በተጻፉ ሕግጋት ብቻ ሳይሆን፣ በልባቸው በጻፈውም ሕግ መሠረት መኖር አለመኖራቸውን በሚመለከት ተጠያቂዎች ያደርጋቸዋል (ሮሜ 1: 18-29)። መንግሥታትና የመንግሥታት መሪዎች የእግዚአብሔርን ሕግ በግልጽ እየተቃወሙና እየጣሱ ሲኖሩ ለጊዜው ከእግዚአብሔር ፍርድ ሊያመልጡ ይችሉ ይሆናል። እግዚአብሔር ለቁጣ የዘገየ ስለሆነ ሰዎች ሁሉ ንስሐ እንዲገቡና ተመልሰው የእርሱን በረከት እንዲያገኙ ይፈልጋል (2ኛ ጴጥሮስ 3: 8-9)። ነገር ግን የእግዚአብሔርን በረከት እንዲያገኙ ትክክለኛና ቅን ፍርድ ማለት፣ የአሕዛብን ኃጢአት ሳይቀጣ አያልፍም ማለት ነው። እግዚአብሔር

በራሱ ጊዜ በአሕዛብ ላይ ቅጣትን ያመጣል። በአጠቃላይ ታሪክን ያየን እንደሆነ የመንግሥታትና የሕዝቦች መውደቅና መነሣት ምክንያት ተፈጥሮአዊ ክስተት ብቻ ሳይሆን፤ እግዚአብሔር በእያንዳንዳቸው ላይ ፍርድን ለማምጣት የሚሠራው ሥራ ጭምር ነው።

በክፋትና በጭቆና ላይ የሚመሠረት ማንኛውም መንግሥት በመጨረሻ መውደቁ አይቀርም። እግዚአብሔር በሌሎች ላይ ባሳየው የጭካኔና የአረመኔነት ተግባር አሦርን ተጠያቂ አድርጎ እርምጃ ሊወስድባት ተቃርቦ ነበር። በጥንት ታሪክ፤ በጭካኔያቸው ከሚጠቀሱ መንግሥታት ዋናዋ የአሦር መንግሥት ነበረች። ሰዎች እጅግ ይፈሩአት ነበር። አሦራውያን ማንኛውም ሕዝብ እንዳያምፅባቸው ለማድረግ ይህንን ጭካኔ ይጠቀሙበት ነበር። ማንኛውም የዓመፅ ተግባር ምልክት ወዲያውኑ ይቀጣ ነበር። ጠላቶቻቸውን በሕይወት እያሉ ያቃጥሏቸው፤ በአሰቃቂ ሁኔታ ይገርፏቸውና አካለ ጉደሉ ለማድረግ የሰውነት ክፍሎቻቸውን ይቆራርጡ፤ ወዘተ። ነበር። ሌሎች ሕዝቦችና መንግሥታትም የዚህ ዓይነቱን እጅግ አሠቃቂ ቅጣት ከመቀበል ይልቅ መገዛትን ይመርጡ ነበር። ነገር ግን እግዚአብሔር ይህንን ክፋት ይቆጥር ስለነበር፤ የፍርዱ ቀን ደርሶ ነነዌ በሌሎች ላይ የፈጸመችውን ክፋት በሙሉ ተቀበለች።

ዛሬ የነነዌ ከተማ በዓለም ላይ የለችም። እግዚአብሔር እንደወሰነና በናሆም አስቀድሞ እንደተናገረ፤ ነነዌ እንደገና በማታንሰራራበት ሁኔታ ጠፋች።

6ኛ ጥያቄ፡ ሀ) ይህ እውነት በታሪክ ውስጥ የቀረበው እንዴት ነው? ወይም አንተ ለዓለም ታሪክ ባለህ ግንዛቤ መሠረት የተመለከትከው እንዴት ነው? ለ) ክርስቲያኖች እነዚህን ትምህርቶች ማስታወስ የሚያስፈልጋቸው ለምንድን ነው?

7ኛ ጥያቄ፡ ናሆም 1-3 አንብብ። ሀ) ነነዌ የፈጸመችውን የተለያዩ ኃጢአቶች ዘርዘር። ለ) ናሆም በነነዌ ላይ የተነበያቸውን የተለያዩ የቅጣት ትንቢቶች ዘርዘር።

1. ፈራጅ ስለሆነው እግዚአብሔር የቀረበ መግለጫ (ናሆም 1:1-8)

ትንቢተ ናሆም ስለ እግዚአብሔር የተለያዩ መግለጫዎችን ይሰጣል። በክፉ ሕዝብ፤ በተለይም በነነዌ ላይ ሊፈርድ የተነሣውን የእግዚአብሔርን

ሥዕላዊ መግለጫ እንመለከታለን። ጽድቅን የተሞላው የእግዚአብሔር ቁጣና ኃጢአትን ለመቅጣት የነበረው ውሳኔ ኃይሉን ለማሳየት በዚህ መልኩ ተገልጿል። እግዚአብሔር ለቁጣ የዘገየ ቢሆንም እንኳ ቁጣው ገንፍሎ የሚወጣበት ጊዜ አለ። በዚያን ጊዜ «በቁጣው ፊት የሚቆም ማን ነው?»

ዳሩ ግን ዓለምን መምሰል ለማይፈልጉና ለእግዚአብሔር በጽድቅና በመታዘዝ ለመኖር ለወሰኑ ሰዎች እግዚአብሔር መልካም ነው። በመከራ ቀንም መሸሽጊያ ነው።

2. ስለ ነነዌ መደምሰስ የተነገረ ትንቢት (ናሆም 1:9-14)

ምንም እንኳ ነነዌ በእግዚአብሔር ላይ በማሄድ በክፉ መንገዷ መጓዝ ብትቀጥልም እግዚአብሔር የእርስዋን መደምሰስ ወስኖ ነበር። የነነዌ ተባባሪዎች ሁሉ ሊያድኗት አይችሉም ነበር። ነነዌና የአሦር ሕዝብ ተማርከው ይሄዳሉ። ከዝርያቸው ማንም አይቀርም፤ አማልክቶቻቸው ይደመሰሳሉ፤ ልክ እንደሞተ ሰው አሦር ልትቀበር ተዘጋጅታ ነበር።

3. የይሁዳ ነፃ መውጣት (ናሆም 1:15)

የነነዌ ውድቀት ለአሦር ሕዝብ ክፉ ወራ ቢሆንም፣ ረዘም ላለ ጊዜ በከባድ ሁኔታ በአሦራውያን ሲሠቃዩ ለነበሩት የይሁዳ ሰዎች ግን መልካም ወራ ነበር። ስለዚህ የአሦርን ውድቀት የሚያመለክተውን የምሥራች ይዞ የመጣው መልእክተኛ የተባረከ ነበር። አሁን ይሁዳ አሦርን ሳትፈራ እግዚአብሔርን ማምለክ ትችላለች።

4. ስለ ነነዌ ውድቀት የቀረበ ገለጻ (ናሆም 2-3)

የትንቢተ ናሆም የመጨረሻ ሁለት ምዕራፎች በተለያዩ መንገዶች የነነዌን ውድቀት ይገልጻሉ። የነነዌ መወረርና መበዝበዝ ተገልጿል። ነነዌ ጎፍረተ ሥጋዋ በሰው ሁሉ ፊት ከተገለጠ ጋለሞታ ጋር ተወዳድራ ቀርባለች። የነነዌ ኃጢአት በዝርዝር ተገልጿል። ነነዌ እጅግ ታላቅ ከተማ ብትሆንም፣ በመጨረሻ አንድም ሰው በነነዌ አይቀርም።

8ኛ ጥያቄ፡ ሀ) ከትንቢተ ናሆም የተማርነውን አንዳንድ ጠቃሚ ትምህርቶች ግለጽ። ለ) አንተ ባለህበት ቤተ ክርስቲያን ለሚገኙ ክርስቲያኖች እነዚህን ትምህርቶች ማስተማር ጠቃሚ የሚሆነው ለምንድን ነው?

2ኛ ቀን፡- ትንቢተ ዕንባቆም

9ኛ ጥያቄ፡ የምትመለከተው ክፉ ተግባር ከመብዛቱ የተነሣ እጅግ ታከቶህ እግዚአብሔር ይህንን ተግባር የፈጸመውን ሰው ወይም ሰዎች የማይቀጣው ለምን እንደሆነ ተደንቀህ ታውቃለህን? ሁኔታውን አብራራ።

ምናልባት ሁላችንም በአንድ ወይም በሌላ ወቅት በጣም ብዙ ክፋት ተመልክተን በመደነቅ እግዚአብሔር ይህንን ነገር ለምን እንደማይቀጣው ጠይቀን ይሆናል። ዙሪያችንን ስንቃኝና ሰዎች ኃጢአት ሲሠሩ፣ ድሆች መጠቀሚያ ሲደረጉ ትክክለኛ ፍርድን በጉቦ የሚያጣምሙ ሰዎች ያለምንም ቅጣት ተዝናንተው ሲኖሩ መመልከት፣ ልባችንን በኃዘን ይሞላል። ዓለም በቅን ፍርድና በጽድቅ የምትሞላበትን ጊዜ በልባችን እንናፍቃለን። ክፋት እስካልተቀጣ ድረስ ይህ ቀን ሊመጣ እንደማይችልም እንገነዘባለን። በዚህ አንጻር እግዚአብሔር ክፋትን ለምን እንደማይቀጣና ለእግዚአብሔር ለመኖር አጥብቀው የሚፈልጉትን ሰዎች ለምን እንደማይባርክ በማሰብ እንደነቃለን።

ነቢዩ ዕንባቆምም ከዚህ ጉዳይ ጋር ግብግብ ገጥሟል። የደም መፍሰስና ክፋት ያለ ቅጣት በዙሪያው ተንሰራፍቶ መመልከት ሰላችቶት ነበር። በመሆኑም ክፋትን በመቅጣት ጽድቁን እንዲገልጥ ወደ እግዚአብሔር ይጮህ ነበር፤ እግዚአብሔር የሚሰጠውን መልስ ግን አልጠበቀም ነበር። ትንቢተ ዕንባቆም የእግዚአብሔርን የጽድቅና የቅን ፍርድ ባሕርይ በሚመለከትበት ጊዜ ሊረዳ ያልቻላቸውን ነገሮች በሚመለከት ያቀረባቸውን የተለያዩ ጥያቄዎች የምናገኝበት ነው።

ትንቢተ ዕንባቆም ከታናናሽ ነቢያት መጻሕፍት አንጻር ሲታይ ልዩ መጽሐፍ ነው። በመጽሐፉ ውስጥ አንዳንድ ትንቢቶች በመኖራቸው ከነቢያት መጻሕፍት ቢመደብም የበለጠ የሚመሳሰለው ከጥበብ መጻሕፍት ጋር ነው። ከመጽሐፈ ኢዮብ ጋር የሚመሳሰለው የእግዚአብሔርን ቅንና ትክክለኛ ፍርድ በዓለም ውስጥ ከሚገኙ ክፉ ነገሮች አንጻር የሚመለከት ስለሆነ ነው።

የትንቢተ ዕንባቆም ጸሐፊ

የዚህ መጽሐፍ ጸሐፊ ዕንባቆም ነው። እንደ ናሆም ሁሉ ስለ ዕንባቆምም የምናውቀው ነገር የለም። መጽሐፉ በዚህ ዘመን የነበሩት ነገሥታት እነማን እንደነበሩ አይገልጽም። ዕንባቆም የት ይኖር እንደነበር አልተጻፈም። ከአዋልድ መጻሕፍት መካከል አንዱ በሆነው «ቤልና ድራጎን» በተባለው (በአልና ከንፍ ያለውና እሳት የሚተፋ ፍጡር) መጽሐፍ ውስጥ ዕንባቆም በአንበሶች ጉድጓድ ውስጥ ተጥሎ ሳለ ዳንኤልን እንዴት እንደረዳው የሚናገር ታሪክ ብናገኝም፤ ታሪኩ እውነት አይመስልም።

መጽሐፉ መቼ እንደተጻፈ ለማወቅ፤ አሁንም መጠቀም የምንችለው በመጽሐፉ ውስጥ ባለው መረጃ ነው። ትንቢተ ዕንባቆም የተጻፈበትን ጊዜ በሚመለከት ሁለት ዐበይት አመለካከቶች አሉ፡-

1. ትንቢተ ዕንባቆም የተጻፈው ባቢሎን ኢየሩሳሌምን በ605 ዓ.ዓ. ለመጀመሪያ ጊዜ ከማጥቃቷ በፊት ከ609-605 ዓ.ዓ. ነው። ይህም በንጉሥ ኢየሐቂም ዘመነ መንግሥት የመጀመሪያዎቹ ዓመታት ገደማ ነበር።
2. ትንቢተ ዕንባቆም የተጻፈው ከ640-626 ዓ.ዓ. ነው። ትንቢተ ዕንባቆም የባቢሎን የዓለም ኃያል መንግሥት መሆን ጨርሶ ያልተጠበቀ ነገር እንደነበር የሚያሳይ ይመስላል። የባቢሎን መንግሥት ገናና መሆን የጀመረው ባቢሎን ከአሦር ተለይታ ነፃ በሆነችበት በ626 ዓ.ዓ. ነበር። ስለዚህ ትንቢተ ዕንባቆም የተጻፈው ከዚህ ጊዜ በፊት ይመስላል። ይህ መጽሐፍ የተጻፈበት ነው ሊባል የሚችለው የመጨረሻው ጊዜ 615 ዓ.ዓ. ነው። ምክንያቱም የአሦር መንግሥት በባቢሎን ሙሉ በሙሉ የተሸነፈው በ612 ዓ.ዓ. ነበርና ከዚህ በኋላ ይህ ትንቢት ለዕንባቆም ምንም ትርጉም የሌለው ይሆናል።

ዕንባቆም ትንቢት የተናገረው ኢየሱያስ በይሁዳ ተሐድሶ ከመጀመሩ በፊት በነበረው የመጀመሪያው ዘመነ መንግሥት ገደማ እንደሆነ ማመኑ ከሁሉም የሚሻል ይመስላል። ኢየሱያስ ገና በልጅነቱ ሆኖ የነገሠው በ640 ዓ.ዓ. ነበር። ያም በይሁዳ ፍትሕ ያልነበረበት ክፉ ጊዜ ነበር። የንጉሥ ኢየሱያስ ተሐድሶ የይሁዳን ሕዝብ መለወጥ የጀመረው ቆይቶ

በ626 ዓ.ዓ. ገደማ ነበር። ስለዚህ ዕንባቆም የኖረውና በአካባቢው ከነበረው የፍትሕ መዛባት ጋር የታገለው በንጉሥ ኢዮስያስ ዘመነ መንግሥት መጀመሪያ ገደማ ይመስላል። ምናልባት እርሱም የተሳተፈበት የንጉሥ ኢዮስያስ ተሐድሶ ሕዝቡን መለወጥ ሲጀምር እጅግ ሳይደሰት አልቀረም። ነገር ግን እግዚአብሔር ይሁዳን በእርሱ ዘመነ መንግሥት እንደሚደመስስ መናገሩን ያውቅ ነበር። ስለዚህ ሸክም በተጫጫነው ልብ የባቢሉንን ምጥቀት ከመመልከቱም፤ ኢየሩሳሌምም ስትደመስስ ምስክር እንድንበረ አይጠረጠርም።

ዕንባቆም ባገለገለበት ዘመን ሶፎንያስና ኤርምያስም አገልግለዋል።

የትንቢተ ዕንባቆም ሥረ-መሠረት

የምናሴ ዘመነ መንግሥት (697-642 ዓ.ዓ.) የይሁዳ ሕዝብ በመንፈሳዊ ሕይወቱ ወደ መጨረሻው ዓዘቅት የወረደበት ጊዜ ነበር። ምናሴ ሕዝቅያስ ያካሄደውን ተሐድሶ ሁሉ ከመቅጽበት አበላሸ። የጣዖት አምልኮ እጅግ ተስፋፋ። ለጣዖት አምልኮ የሚሆን መሠዊያ አሠርቶ በቤተ መቅደሱ ውስጥ በማኖር የራሱን ልጅ መሥዋዕት አድርጎ አቀረበ። በሃይማኖታዊ ጉዳይ ብቻ ሳይሆን፤ በሥነ-ምግባርና በማኅበራዊ ጉዳዮችም ሕዝቡ ፊታቸውን ከእግዚአብሔር በመመለሳቸው ማኅበራዊ ክፋት እጅግ የተለመደ ነገር ሆነ። ምናሴ ለመስበክና ሕዝቡን ስለ እግዚአብሔር ፍርድ ለማስጠንቀቅ የፈለጉትን ነቢያት ሁሉ አስገደለ። ይህም እግዚአብሔር በይሁዳ ላይ ፍርድ ለማምጣት እንዲወሰን አደረገው። ምናሴ በአሦር ላይ ለማመፅ በሞከረ ጊዜ፤ ተማርኮ ወደ አሦር ተወሰደ። በምርኮ ምድር ንስሐ ገባና ልቡ ተለወጠ፤ ከምርኮ ተለቆ ወደ ይሁዳ በተመለሰ ጊዜ ቀድሞ የፈጸማቸውን ክፉ ተግባራት ለማሻሻል ቢሞክርም አልቻለም።

ከምናሴ ሞት በኋላ ልጁ አሞን ነግሦ ሁለት ዓመት ከገዛ በኋላ ተገደለ። የአሞን ልጅ ኢዮስያስ ግን ከአባቱ በተለየ መንገድ እግዚአብሔርን ተከተለ። ሥልጣን በያዘ ጊዜ ገና የሰምንት ዓመት ልጅ ነበር። በይሁዳ መንፈሳዊ ተሐድሶን ለማምጣት የወሰነውና ርምጃ የወሰደው ከነገሠ ከአሥራ ስምንት ዓመት በኋላ በሃያ ስድስት ዓመቱ ነበር። ዕንባቆም ትንቢቱን የተቀበለው ይህ መንፈሳዊ ተሐድሶ ከመካሄዱ በፊት ሳይሆን አይቀርም። ኢዮስያስ ያመጣው መንፈሳዊ ተሐድሶ በሕዝቡ መንፈሳዊ፤ ሥነ ምግባራዊና ማኅበረሰባዊ ሕይወት ላይ ለውጥ ከማምጣቱ በፊት

በጦርነት ሞተ። ልጆቹም በጥቂት ዓመታት ውስጥ ከእግዚአብሔር ዞር አሉ። ዕንባቆም ስለ ባቢሎን ምርኮ የተናገረው ትንቢት በ586 ዓ.ዓ. ተፈጸመ።

ራቅ ብሎ በስተሰሜን ምሥራቅ ይገኝ የነበረውና ለብዙ ምዕተ ዓመታት ኃያል የነበረው የአሦር መንግሥት በእርስ በርስ ጦርነት ይፈራርስ ጀመር። ባቢሎን በ627 ዓ.ዓ. በአሦር መንግሥት ላይ ያካሄደችው ዓመፅ ተሳካላት። በ612 ደግሞ የአሦርን ዋና ከተማ ነንዌን አሸነፈች። የአሦር ጦር እስከ 609 ዓ.ዓ. ድረስ ውጊያውን ሳያቋርጥ ቢታገልም፣ የቁጥጥሩ ኃይሉ ተንኮታኩቶ ነበር። ከለዳውያን በመባል የሚታወቁት ባቢሎናውያን ኃይላቸው እንደገና እየገነነ ሄደ። ይሁዳ በተከታታይ ለማመፅ የሞከረች ቢሆንም፣ ባቢሎን በ605 ዓ.ዓ. ኢየሩሳሌምን ደመሰሰች። በዚህም የዕንባቆም ትንቢት ይፈጸም ጀመር። የባቢሎን ኃያል መንግሥት ለ70 ዓመታት ብቻ ቆየና በ539 ዓ.ዓ. በሜዶንና በፋርስ መንግሥት ተደመሰሰ። እግዚአብሔር ከ100 ዓመታት በፊት በዕንባቆም በኩል እንደተናገረው ባቢሎንን ስለ ኃጢአትዋ ቀጣት።

10ኛ ጥያቄ፡ ስለ ዕንባቆም ከመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት አንብብና ያገኘሃቸውን ዋና ዋና እውነቶች ዘርዝር።

የትንቢተ ዕንባቆም አስተዋጽኦ

1. ዕንባቆም ለእግዚአብሔር ያቀረበው የመጀመሪያ ጥያቄ፡- እግዚአብሔር በይሁዳ የሚታየውን ክፋት ለምን አይቀጣም? (ዕንባቆም 1: 1-4)
2. የእግዚአብሔር የመጀመሪያ መልስ፡- እግዚአብሔር ይሁዳን ለመቅጣት ባቢሎናውያንን ይልካል (ዕንባቆም 1: 5-11)።
3. ዕንባቆም ለእግዚአብሔር ያቀረበው ሁለተኛ ጥያቄ፡- ጻድቅና ትክክለኛ ፈራጅ የሆነው እግዚአብሔር ጥቂት ክፋት ያለባትን ይሁዳን እጅግ ክፉ በሆኑት ባቢሎናውያን እንዴት ይቀጣል? (ዕንባቆም 1: 12-2: 1)።
4. የእግዚአብሔር ሁለተኛ መልስ፡-

ሀ. ጻድቅ ግን በእምነቱ በሕይወት ይኖራል (ዕንባቆም 2: 2-5)!

ለ. ባቢሎናውያንም ይቀጣሉ (ዕንባቆም 2:6-20)።

5. የዕንባቆም ጸሎት፡- ፍርድን በምታመጣበት ጊዜ ምሕረትህን አስብ (ዕንባቆም 3:1-19)።

የትንቢተ ዕንባቆም ዓላማ

ትንቢተ ዕንባቆም እግዚአብሔር በባቢሎናውያን አማካይነት በይሁዳ ላይ ስለሚያመጣው ቅጣት የሚተነብይ ቢሆንም፤ ዓላማው የእግዚአብሔርን ቅንና ትክክለኛ ፍርድ መመርመር ነው። ትንቢተ ዕንባቆም የእግዚአብሔርን መንገድ ለሕዝቡ እንደሚገልጡ የጥበብ መጻሕፍት ዓይነት ነው።

ትንቢተ ዕንባቆም ከመጽሐፈ ኢዮብ የሚመሳሰልም የሚለያይም ነው። የመጽሐፈ ኢዮብ ዋና የፍልስፍና ጥያቄ «ጻድቅ መከራን በሚቀበልበት ጊዜ የእግዚአብሔር ትክክለኛ ፍርድ አለን?» የሚል ነው። በዚያ ስፍራ የተሰጠው መልስ፡ ሰይጣን ጻድቃንን እንዲፈትን እግዚአብሔር ይፈቅዳል የሚል ነበር። ጻድቃን የተከበረውን የእግዚአብሔር ኃይልና ከእግዚአብሔር ጋር ሲወዳደሩ የቱን ያህል ኢምነት እንደሆኑ በማስታወስ በፈተናቸው በእግዚአብሔር መታመን አለባቸው።

በትንቢተ ዕንባቆም ውስጥ ሁለት የፍልስፍና ጥያቄዎች ተመልሰዋል፡-

1. «ሕዝቦችና መንግሥታት በክፋት ሲሞሉና ክፉ ሰዎች ሲበለጽጉ የእግዚአብሔር ቅንና ትክክለኛ ፍርድ አለን?»

እግዚአብሔር ለዚህ ጥያቄ የሰጠው መልስ፡- እርሱ በራሱ ጊዜና በራሱ መንገድ በአሕዛብ መንግሥታት ላይ ይፈርዳል። ይሁዳ ቅጣት የሚፈጸምበት በባቢሎን ነው የሚል ነበር።

2. ጻድቁ እግዚአብሔር ከይሁዳ ይልቅ ክፉና ጠማማ የሆነውን ሕዝብ እንዴት ለቅጣት መሣሪያ አድርጎ ይመርጣል?

እግዚአብሔር ለዚህ ጥያቄ የሰጠው መልስ ሁለት ክፍሎች አሉት፡-

ሀ. እግዚአብሔር ታላቅና ኃይለኛ ነው። ሰው ስለ እግዚአብሔር የአሠራር መንገዶች የመጠየቅ መብት የለውም። ይልቁንም ጻድቅ ግራ በተጋባና እርግጠኛ ባልሆነበት ጊዜ በእግዚአብሔር ላይ ያለውን እምነት እንኳ መጠበቅ አለበት። ጻድቅ ሰው

የእግዚአብሔርን መንገዶች ምንነት በማይረዳበት ጊዜም እንኳ የታማኝነትና የጽናት ሕይወቱን ይጠብቃል።

- ለ. እግዚአብሔር ኃጢአተኞችን በራሱ ጊዜ ለመቅጣት ሌሎችን ይጠቀማል። እግዚአብሔር ይሁዳን ለመቅጣት በባቢሎን መንግሥትና ሕዝብ ከተጠቀመ በኋላ በተራቸው ይቀጣቸዋል። እግዚአብሔር ሕዝቡን ለመቅጣት የተጠቀመበት ሰው ወይም መንግሥት መልካም ነው ማለት አይደለም። በእግዚአብሔር እጅ እንዳሉ መሣሪያዎች ናቸው። ስለዚህ ከተጠቀመባቸው በኋላ ሊጥላቸው ወይም እንደየአስፈላጊነቱ እነርሱን ደግሞ ሊቀጣቸው ይችላል።

11ኛ ጥያቄ፡ ሀ) ክርስቲያኖች እነዚህን እውነቶች ማወቅና መጠቀም የሚያስፈልጋቸው ለምንድን ነው? ለ) በዚህ ዘመን የሚገኙ ኢትዮጵያውያን ክርስቲያኖች እግዚአብሔርን ዘወትር የሚጠይቁባቸውን ነገሮች ዘርዝር። ሐ) እነዚህ እውነቶች እንዴት ይረዷቸዋል?

ዕንባቆም ተገቢውን ትምህርት እንዳገኘ ከመጨረሻ ጸሎቱ እንረዳለን። ባይረዳውም እንኳ የእግዚአብሔርን መንገድ ተቀብሏል። የእግዚአብሔርን ትክክለኛ ፍርድ መጠራጠሩን አቁሞ ነበር። በዚህ ፈንታ እግዚአብሔር ከፋዎችን እንደሚቀጣና ጻድቃንን እንደሚባርክ በሰጠው ዋስትና ላይ አርፎ ነበር። እግዚአብሔር ኃጢአተኞችን መቼና እንዴት መቅጣት እንዳለበት መወሰን የዕንባቆምም ሆነ የእኛ ኃላፊነት አይደለም። የዕንባቆምም ጸሎት ሊመጣ ካለው መፃት አንጻር የተጸለየ አስደናቂ የእምነት ጸሎት ነው። እግዚአብሔር በሕዝቡ ላይ በሚፈርድበት ጊዜ ምሕረቱን ከቶ እንደማይረሳ ጸለየ። በተጨማሪ በእጁ የሚገኘው ማንኛውም ሥጋዊ በረከት ሁሉ ቢወሰድ እንኳ፡ በእግዚአብሔር ብርታት ላይ መደገፉንና በእርሱም መታመኑን ለመቀጠል መወሰኑን ገለጸ።

የትንቢተ ዕንባቆም ዋና ዋና ትምህርቶች

1. እግዚአብሔር ከፋዎችን በኃጢአታቸው ምክንያት ይቀጣቸዋል። ብዙውን ጊዜ ግን ከፋዎች በኃጢአታቸው የማይቀጡ ይመስላል። እንዲያውም በኃጢአታቸው ምክንያት ሲበለጽጉና ሲከናወንላቸው

ሰለሚታዩ በኃጢአታቸው የተባረኩ ይመስላሉ። ክፉዎችና ኃጢአተኞች ሲሳካላቸው፤ ከእግዚአብሔር ሕዝብ አብዛኛዎቹ መከራ ይቀበላሉ። ይህም ለመበልጸግ ሲሉ ኃጢአተኞች የሚጠቀሙባቸውን መንገዶች ክርስቲያኖችም እንዲጠቀሙበት ይገፋፋቸዋል። ይህን ሲያደርጉ ግን እግዚአብሔር ክፉዎችን እንደሚቀጣ መጽሐፍ ቅዱስ የሚያስተምረውን ትምህርት ዘንግተዋል ማለት ነው። ቅጣቱ እኛ በምንፈልገው ፍጥነትና መንገድ ቢችልም፤ ዳሩ ግን እግዚአብሔር ኃጢአተኞችን በኃጢአታቸው ምክንያት እንደሚቀጣ ቃል ይገባል። ስለዚህ ኃጢአተኞች አሁን ስላልተቀጡ እኛም ብንሆን አንቀጣም ብለን በማሰብ፤ እንደ እነርሱ ለመሆን መፈተንና ለፈተናው መንገድ መክፈት የለብንም። የእግዚአብሔር ትክክለኛ ፍርድ ብዙ ጊዜ ቢዘገይም መፈጸሙ ግን የማይቀር ነው። የይሁዳና የአሦር መንግሥታት እግዚአብሔር በእነርሱ ላይ ከመፍረዱ በፊት ለብዙ ዘመናት ቆይተዋል። ባቢሎናውያን ግን በእግዚአብሔር ሳይቀጡ የቆዩት ለ70 ዓመታት ብቻ ነው።

12ኛ ጥያቄ፡ ሀ) አንዳንድ ክርስቲያኖች፡ የማያምኑ ሰዎች ስለ ኃጢአታቸው ባለመቀጣታቸው ምክንያት እነርሱም እንደማይቀጡ በማሰብ፤ በኃጢአት የሚወድቁት እንዴት እንደሆነ ግለጽ። ለ) ይህን በሚያደርጉበት ጊዜ የዘነጉት ነገር ምንድን ነው? የዕንባቆም ትምህርት ማስጠንቀቂያ ሊሆናቸው የሚችለው እንዴት ነው?

2. ክፉዎችና ኃጢአተኞች ሲበለጽጉ ወይም ጸድቃን መከራ ሲቀበሉ፤ በታማኝነት ጸንቶ መኖር የጸድቃን ኃላፊነት ነው። እጅግ ታዋቂ ከሆኑ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች አንዱ ዕንባቆም 2:4 ነው። ይህም በአዲስ ኪዳን እግዚአብሔር ሰውን የሚያጸድቀው በሥራ ሳይሆን በእግዚአብሔር ላይ ባለው እምነት መሆኑን ለመገልጥ በተደጋጋሚ ተጠቅሶ እናያለን (ሮሜ 1:17፤ ገላትያ 3:11፤ ዕብራውያን 10:38)። ይሁን እንጂ በትንቢተ ዕንባቆም የተሰጠው ትኩረት በጣም የተለየ ነው። ዕንባቆም የእግዚአብሔር ምርጦች የሆኑት ጸድቃን በምንም ዓይነት ሁኔታ ውስጥ ቢሆኑ፤ በእግዚአብሔር መታመን እንዳለባቸው ያስተምራል። ክፉትና ኃጢአት ሲሰፋፋ፤

ከፋዎች ከመቀጣት ይልቅ እየበለጸጉ የሄዱ ሲመስሉ፤ ጻድቃን ሊያስታውሱት የሚገባው የተጠሩት በእግዚአብሔር ፊት የጽድቅና የቅድስና ሕይወት ለመኖር እንደ ሆነ ነው። ስለሆነም የቅድስና አካሄዳቸውን መጠበቅ አለባቸው። እግዚአብሔር አንድ ቀን ኃጢአተኞችንና ጠግሞችን እንደሚቀጣ ማስታወስ አለባቸው። ይህ ቅጣት በምድር እያሉ ሊደርስባቸው ወይም ላይደርስባቸው ቢችሉም፤ በመጨረሻው ዘመን ግን የማይቀር ነው።

ደግሞም ጻድቃን አንዳችም ነገር ሳያጠፉ መከራ በሚቀበሉበት ጊዜ በእግዚአብሔር ላይ ያላቸውን እምነት መጠበቅ አለባቸው። እግዚአብሔር ይሁዳን ለመቅጣት ባቢሎንን በተጠቀመ ጊዜ በይሁዳ በርካታ ጻድቃን ሰዎች ነበሩ፤ ዕንባቆም፣ ኤርምያስ፣ ሶፎንያስና ሌሎችም ብዙዎች ነበሩ። ቅጣቱ በሚፈጸምበት ጊዜ መከራቸውን ያዩ ነበር። በእግዚአብሔር ላይ ማጥረምረም ለእነርሱ ቀላል ነበር። «እግዚአብሔር ታማኝ ሆኜ እያለሁ መከራን ከተቀበልሁ፤ በእርሱ ላይ ያለኝን እምነት እከዳለሁ» ብሎ ማሰብ ቀላል ነበር። ዳሩ ግን ዕንባቆም የሚያስተምረን እምነታችን በእግዚአብሔር እንጂ በዙሪያችን ባሉ ሁኔታዎች ላይ መመሥረት እንደሌለበት ነው። ብዙ ክርስቲያኖች በእግዚአብሔር ለመታመን ፈቃደኞች የሚሆኑት ገንዘብ እስካገኙ፤ ፈውስ እስከተሰጣቸውና የተለያዩ ሥጋዊ በረከቶችን እስከተቀበሉ ድረስ ብቻ ነው። የሚያሳዝነው ደግሞ በእግዚአብሔር ካመንን ሁልጊዜ ባለጸጎች እንሆናለን ወይም ከበሽታችን እንፈወሳለን በማለት የሐሰት ትምህርት የሚያስተምሩ ብዙ ክርስቲያኖች መኖራቸው ነው። ኢዮብ ከፍ ያለ ሥቃይ ቢደርስበትም እንኳ በእግዚአብሔር ላይ የነበረውን እምነቱን ጠብቋል። ዕንባቆም ደግሞ መንጋውንና የእርሻ ፍሬውን ሁሉ በማጣት፤ ረሃብ ምናልባትም ሞት እንደሚያጋጥመው ቢያውቅም እንኳ እምነቱ በእግዚአብሔር ላይ ነበር። ሐሤት የሚያደርገው በእግዚአብሔር ላይ እንጂ በሁኔታዎች ላይ አልነበረም። በሁኔታዎቹ ሁሉ ውስጥ ማለፍ እንዲችል ደግሞ እግዚአብሔር ኃይሉን ያድስለት ነበር።

13ኛ ጥያቄ፡ ሀ) አንዳንድ ክርስቲያኖች ሰው እውነተኛ እምነት ካለው ሀብታም ይሆናል ወይም አይታመምም እያሉ ሲያስተምሩ ሰምተሃልን? ለዚህ ትምህርት የሚጠቀሙባቸው ጥቅሶች የትኞቹ ናቸው?

ለ) ትንቢተ ዕንባቆምን በመጠቀም መልስ የምትሰጣቸው እንዴት ነው?
 ሐ) ብዙ ክርስቲያኖች እግዚአብሔር እስከባረካቸው ድረስ ብቻ በእርሱ
 እያመኑ፤ መከራ ወይም ችግር በሚገጥማቸው ጊዜ ግን የሚከዱት
 ለምንድን ነው? መ) «ጻድቅ በእምነት ይኖራል» የሚለው ትምህርት
 ክርስቲያኖች ሊያስታውሱት የሚገባ እጅግ ጠቃሚ የሆነው እንዴት
 ነው?

3. እግዚአብሔር መንግሥታትን ስለ ክፉ ድርጊታቸው ይቀጣቸዋል።
 ከትንቢተ ዕንባቆም በግልጽ እንደምንመለከተው፤ እግዚአብሔር
 መልካምም ሆነ ክፉ መንግሥታትን ላደረጉት ነገር ተጠያቂዎች
 ያደርጋቸዋል። እግዚአብሔር የይሁዳን ሕዝብ ተጠያቂ አድርጎ ነበር።
 ኃጢአታቸው እጅግ ከፍተኛ ደረጃ ላይ በደረሰ ጊዜ ፍርዱን
 አመጣባቸው። እግዚአብሔር ስለ ክፉታቸው በአሦርና በባቢሎንም
 ላይ ፈርዷል። ማንኛውም ሰው ሆነ ሕዝብ ወይም መንግሥት
 ከእግዚአብሔር ፍርድ ማምለጥ አይችልም። ግለሰቦችም ሆኑ ሕዝቦች
 በብሔራዊ ደረጃ ለሚያደርጉት ድርጊት ተጠያቂዎች ናቸው።
 እግዚአብሔር ለእኛም ሆነ ለመንግሥታት የመምረጥ ነፃነት
 ሰጥቶናል። በዚህ ነፃ ምርጫችን ስለምንወስደው እርምጃ ሁሉ ግን
 እግዚአብሔር ይጠይቀናል። ልንቆጣጠር የምንችለው ምርጫችንን
 እንጂ ምርጫችን የሚያስከትላቸውን ነገሮች ወይም ውጤቶች
 አይደለም። የምርጫችን ውጤቶች በእግዚአብሔር እጅ ናቸው።
 መልካም ነገሮችን ከመረጥን (ከዘራን) መልካም ነገሮችን እናጭዳለን።
 ክፉ ነገሮችን ከመረጥን (ከዘራን) የክፉ ምርጫዎቻችንን ውጤቶች
 እናጭዳለን (ምሳሌ 11:18፤ 22:8፤ ገላትያ 6:7-8)። በመጨረሻ
 ሁላችንም በሚፈርድብን በእግዚአብሔር ፊት እንቆማለን፤ እርሱም
 እንደየድርጊታችን ዋጋችንን ይሰጠናል ወይም ይቀጣናል።

14ኛ ጥያቄ፡ ሀ) ይህን የመጨረሻ ትምህርት ማስታወስ ለእኛ ጠቃሚ
 የሚሆነው ለምንድን ነው? ለ) ሰዎች ስለሚያደርጉአቸው ምርጫዎች
 ሁሉ እግዚአብሔር ተጠያቂዎች እንደሚያደርጋቸው ቢያስታውሱ
 የበለጠ ጥንቃቄ የተሞላ ምርጫ የሚያደርጉት እንዴት ነው?

15ኛ ጥያቄ፡ ዕንባቆም 1-3 አንብብ። ሀ) ዕንባቆም የጠየቃቸው ሁለት ጥያቄዎች ምን ነበሩ? ለ) እግዚአብሔር የዕንባቆምን ጥያቄዎች የመለሰው እንዴት ነበር? ሐ) የዕንባቆም ጸሎት ዛሬ እኛም ብንጸልየው መልካም የሚሆነው እንዴት ነው?

1. ዕንባቆም ለእግዚአብሔር ያቀረበው የመጀመሪያ ጥያቄ፡- እግዚአብሔር በይሁዳ የሚገኘውን ክፋት ያልቀጣው ለምንድን ነው? (ዕንባቆም 1: 1-4)።

በይሁዳ ሕዝብ መካከል ይኖር የነበረውን ዕንባቆምን፡ የሕዝቡ መንፈሳዊ ሁኔታ እጅግ አሳስቦት ነበር። የሥነ-ምግባርና የማኅበራዊ ክፋቶች ጉዳይ እንዲሁም ለእግዚአብሔር የሚታዘዙት ሰዎች እጅግ ጥቂት መሆናቸው አሳስቦት ነበር። ስለዚህ ዕንባቆም የይሁዳን ኃጢአት ለመቅጣት ለምን እንደማይፈርድ እግዚአብሔርን ጠየቀው። ሆኖም ዕንባቆም በኋላ በእስራኤል የደረሰው ዓይነት ከፍተኛ ጥፋት እንዲመጣ አይፈልግም ነበር። እግዚአብሔር ክፋትን በመጠኑ በመቅጣት፡ ሕዝቡ ንስሐ እንዲገቡ እንዲያደርግ ይፈልግ ነበር።

16ኛ ጥያቄ፡ ሀ) ዕንባቆምን የተሰማው ዓይነት ስሜት ተሰምቶህ ያውቃልን? መልስህን አብራራ። ለ) ክርስቲያኖች በሌሎች ክርስቲያኖች ሕይወት ወይም በአገራቸው ውስጥ ስለሚፈጸመው ክፋት መቆርቆር የሚያስፈልጋቸው ለምንድን ነው? ሐ) በዙሪያቸው ስለሚፈጸመው ኃጢአት የክርስቲያኖች ግድለሽ መሆን የምን ምልክት ነው? መ) በዙሪያችሁ ያለው ኃጢአት አንተን ወይም ቤተ ክርስቲያንህን ምን ያህል እያሳሰባችሁ ነው? ስለ እርሱስ ምን እያደረጋችሁ ነው?

2. የእግዚአብሔር የመጀመሪያ መልስ፡- እግዚአብሔር ይሁዳን ለመቅጣት ባቢሎናውያንን ይልካል (ዕንባቆም 1: 5-11)።
3. ዕንባቆም እግዚአብሔርን የጠየቀው ሁለተኛ ጥያቄ፡- ጻድቅና ትክክለኛ ፍርድ ሰጭ የሆነው እግዚአብሔር የይሁዳን ኃጢአት ከእርሷ ይበልጥ ኃጢአተኞች በሆኑት በባቢሎናውያን አማካይነት እንዴት ይቀጣል? (ዕንባቆም 1: 12-2: 1)።

ብዙዎቻችን ሰዎችን መልካም ወይም ክፉ በሚል ክፍል መመደብ እንወዳለን። ብዙም ጊዜ አንዳንዶች ከሌሎች የተሻሉ ወይም የባሉ ናቸው የሚል እምነት በአእምሮአችን ይቀረጻል። ስለዚህ እግዚአብሔር አንዱ ከሌላው የባለ ስለሆነ የባለውን ከተሻለው በላቀ ሁኔታ መቅጣት አለበት ብለን እናስባለን። ዕንባቆም ተመሳሳይ አሳብ ነበረው። አይሁድ ፍርድ እንደሚገባቸው ተገንዝቦ ነበር። እግዚአብሔር አይሁድን የሚቀጣው ከእነርሱ በባሉት በባቢሎናውያን አማካይነት እንደሆነ በተገነዘበ ጊዜ ግን ግራ ተጋባ። ቅዱሱ ዳኛ እግዚአብሔር ጥፋተኞች የነበሩትን አይሁድን ከእነርሱ እጅግ የባሉ ጥፋተኞች በነበሩት ባቢሎናውያን አማካይነት እንዴት ይቀጣል? በጥፋታቸው እጅግ የባሉትን እንዴት አይቀጣም? ብሎ ተናገረ።

17ኛ ጥያቄ፡ ዛሬም ክርስቲያኖች ዕንባቆም የጠየቃቸውን ዓይነት ጥያቄዎች የሚጠይቁባቸው ሁኔታዎች ምን ምን እንደሆኑ አብራራ።

4. የእግዚአብሔር ሁለተኛ መልስ፡ -

ሀ. ጻድቅ በእምነት ይኖራል (ዕንባቆም 2፡2-5)።

እግዚአብሔር ያደረገውን ነገር ትክክለኛነት ለማረጋገጥ ሞክሮ አያውቅም። እርሱ እግዚአብሔር ስለሆነ ትክክለኛነቱን ለማንም ማረጋገጥ አያስፈልገውም። የእግዚአብሔርን ሥራ በሚመለከት ማንም ጥያቄ ሊያነሣ አይችልም። ስለዚህ ማንም ስለ ሥራው ጥያቄ ሊያነሣ እግዚአብሔር ብዙ ጊዜ ጥያቄውን የሚመልሰው በተዘዋዋሪ መንገድ ነበር። ዕንባቆም ስለ እግዚአብሔር የአሠራር መንገዶች በጠየቀ ጊዜ በመጀመሪያ እጅግ አስፈላጊ የሆነ ጉዳይ ነገረው። ይህም ጻድቅ በክፉ ጊዜያትም ያልፋል የሚል ነው። በእግዚአብሔር ዓላማዎች በምንገረምበት ጊዜ እግዚአብሔር ባይቆጣም እንኳ አንድን ነገር ለምን እንዳደረገ በመጠየቅ እርሱን የመፈታተን መብት የለንም። ጻድቅ ግራ በሚያጋባ ሁኔታ ውስጥ፣ በአደጋ ውስጥ፣ ወይም በክፉና ጠማማ ነገሮች ውስጥ ሲሆን ዘወትር ዓይኖቹን በእግዚአብሔር ላይ ማድረግ ይጠበቅበታል። እምነቱን በእግዚአብሔርና ባሕርያቱ ላይ ማድረግ ዘወትር ከእርሱ የሚጠበቅ ነው። ለእግዚአብሔር መኖር የተሻለ ጥቅም የማያስገኝ በሚመስልበት ጊዜ እንኳ በታማኝነትና በጽናት ለመኖር መወሰን አለበት።

18ኛ ጥያቄ፡ ሀ) ዕንባቆም 2:4 ክርስቲያን ሊመግር ከሚገባቸው እጅግ አስፈላጊ መንፈሳዊ ትምህርቶች አንዱ የሆነው በምን መንገድ ነው? ለ) በቤተ ክርስቲያንህ ያሉ ክርስቲያኖች እግዚአብሔርን ለመጠየቅ ወይም እምነታቸውን ለመተው በሚፈተኑበት ጊዜ ይህን ትምህርት እንዴት ልታስተምራቸው ትችላላህ?

ለ. ባቢሎናውያን ይቀጣሉ (ዕንባቆም 2:6-20)።

እግዚአብሔር ዕንባቆም ለጠየቃቸው ጥያቄዎች የተሟላ ምላሽ ባይሰጠውም እንኳ ሁሉም ሰው በእግዚአብሔር ፊት ለፍርድ እንደሚቀርብ ያስታውሰዋል። እግዚአብሔር አይሁድን ለመቅጣት ባቢሎናውያንን የተጠቀመ ቢሆንም እንኳ በባቢሎናውያን ላይ አይፈርድም ማለት አይደለም። እግዚአብሔር አንድን ሰው ተጠቀመበት ማለት ደገፈው ማለት አይደለም። አንድ ቀን የእግዚአብሔር ፍርድ ባቢሎናውያንንም ያፋጥጣቸዋል። ዳሩ ግን የእግዚአብሔር ፍርድ የሚጀምረው ከቤቱ ስለሆነ (1ኛ ጴጥሮስ 4:17)፤ በመጀመሪያ አይሁድን ቀጥሎ ደግሞ ባቢሎናውያንን ለመቅጣት ወሰነ። እርግጠኛ ልንሆንበት የሚገባው አንዱ ነገር እግዚአብሔር በሰው ሁሉ ላይ እንደሚፈርድና ክፉና ጠማማ የሆኑ ሰዎች ደግሞ በእግዚአብሔር እንደሚቀጡ ነው።

5. የዕንባቆም ጸሎት፡- ፍርድን በምታመጣበት ጊዜ ምሕረትህን አስብ (ዕንባቆም 3:1-19)። በብሉይ ኪዳን ውስጥ ከሚገኙ እጅግ ውብ መዝሙራት ወይም ጸሎቶች አንዱ ዕንባቆም 3 ነው። ዕንባቆም ከእግዚአብሔር ጋር በተወያየበት ጊዜ ብዙ ነገሮችን ተምሯል። ስለ እግዚአብሔር ታላቅነት ተምሯል። በሕዝቡ ላይ ፍርድን በሚያመጣበት ጊዜ ምሕረትን እንዲያስብ እግዚአብሔርን ጠየቀ። በተጨማሪም ያሉት ነገሮች በሙሉ ቢወሰዱበትም እንኳ ለእግዚአብሔር በታማኝነት እንደሚቆይ አረጋገጠ። ደስታው በእግዚአብሔር ብቻ እንጂ ሰዎች ብዙ ጊዜ ደስ በሚሰኙበት ነገር እንደማይሆን አረጋገጠ። የእምነት ዋስትናው በእግዚአብሔር ላይ እንጂ ከእግዚአብሔር በሚሰጡ በረከቶች ላይ አልነበረም። በአስቸጋሪ ሁኔታዎች ውስጥ በሚሆንበት ጊዜ እግዚአብሔር ኃይሉን እንደሚያድስና በታማኝነት እንዲቆይ እንደሚረዳው ያውቅ ነበር።

19ኛ ጥያቄ፡ ዕንባቆም 3ን ደግመህ አንብብ። ሀ) ይህ ጸሎት ዛሬም ለምናደርገው ጸሎት በጣም ጥሩ ምሳሌ ሊሆን የሚችለው እንዴት ነው? ለ) ከዚህ ጸሎት ስለ እግዚአብሔር ምን እንማራለን? ሐ) እምነታችን እግዚአብሔር በሚሰጠን ሥጋዊ በረከቶች ላይ ሳይሆን፤ በእግዚአብሔር ላይ ብቻ መሆን የሚያስፈልገው ለምንድን ነው? መ) ከትንቢተ ዕንባቆም የተማርሃቸው አንዳንድ ጠቃሚ ትምህርቶች ምንድን ናቸው?

3ኛ ቀን፡- ትንቢተ ሶፎንያስ

20ኛ ጥያቄ፡ ሶፎንያስ 1፡12 አንብብ። ሀ) እግዚአብሔር እቀጣለሁ ያለው ምን ዓይነት ሰዎችን ነበር? ለ) ሰዎች ስለ እግዚአብሔር የነበራቸው የተሳሳተ አመለካከት ምን ነበር?

እግዚአብሔር ሕዝብ እጅግ አደገኛ ከሆኑ ነገሮች ዋናው በእግዚአብሔር ላይ በግልጽ ማመፅ አይደለም። ወደ ሐሰት ትምህርቶች ወይም ሃይማኖቶች መለወጥም አይደለም። ከበድ ያለ ኃጢአትም አይደለም። ይልቁንም ሰዎች ወደ ሌሎች ሃይማኖቶች በመግባት ወይም በኃጢአት ምክንያት አብያተ ክርስቲያናቸውን ትተው ሲሄዱ የሚከሰተው መሠረታዊ ችግር የእግዚአብሔር ሰዎች በራሳቸው መርካታቸው ነው። ሶፎንያስ ባገለገለበት ዘመን በይሁዳ ላይ ችግር ከፈጠሩት ኃጢአቶች አንዱ ይህ ነበር። በዮሐንስ ራእይ፡ እግዚአብሔር የሎዶቅያን ቤተ ክርስቲያን፤ ባላት መንፈሳዊ ሕይወት በመርካቷና በራድ ወይም ትኩስ ባለመሆኗ ሲገሥጸት እንመለከታለን (ራእይ 3፡14-20)።

ቤተ ክርስቲያን ወይም ክርስቲያን ለብ የሚለውና በራሱ የሚረካው ለምንድን ነው? በርካታ ምክንያቶች አሉ፡- በመጀመሪያ፡ ቤተ ክርስቲያን ለብ የምትለው በግል ወይም በቤተ ክርስቲያን ውስጥ በሚደረግ አምልኮ ሁልጊዜ አዲስና ሕያው በሆነ መንገድ ከማምለክ ይልቅ የአምልኮ ሥርዓቶችን ብቻ የመከተል አዝማሚያ ሲኖር ነው። ሁለተኛ፡ ቤተ ክርስቲያን በራሷ የረካች የምትሆነው እርስዋ ወይም ክርስቲያን እርዳታ የሚያስፈልጋቸውን ሌሎች ሰዎች ከመድረስ ይልቅ፡ ለራሳቸው ፍላጎትና ምቹት አጥብቀው ማሰብ ሲጀምሩ ነው። በቤተ ክርስቲያን ወይም በእያንዳንዱ ክርስቲያን ሕይወት ውስጥ ራስ ወዳድነት ሲንሰራፋ

በመንፈሳዊ ሕይወት ረገድ በራስ መርካትን ያስከትላል። ሦስተኛ፥ የጠፋትን የመፈለግና በወንጌል የመድረስ ፍላጎት ሲጠፋ ነው። ይህ የወንጌላውያን እንጂ የእኛ ሥራ አይደለም ብሎ ማሰብ ቀላል ነው። ወይም በቤተ ክርስቲያናችን ውስጥ ልንመለከታቸው የሚገቡን ብዙ ችግሮች ስላሉ፥ የጠፋትን ለመፈለግም ሆነ ለመድረስ ጊዜና ገንዘብ የለንም ብሎ ማሰብ ቀላል ነው። አራተኛ፥ በመንፈሳዊ ሕይወታችን በመልካም ሁኔታ ላይ እንደምንገኝ በማሰብ፥ ስለ እግዚአብሔር ባለን እውቀት ያለማቋረጥ ማደግ እንደማያስፈልገን ስናስብ በራስ መርካት ይመጣል።

ቤተ ክርስቲያን ወይም ክርስቲያን በራሱ መርካት ሲጀምር፥ በመንፈሳዊ ሕይወቱ ምውት ወደ መሆን ያዘግማል። ምክንያቱም በቤተ ክርስቲያን ውስጥ መንፈሳዊ ሕይወት ስለማይኖር ሰዎች ወደ ሌላ ቤተ ክርስቲያን ወይም እምነታቸውን ትተው ወደ ሌላ ሃይማኖት ይሄዳሉ። በራስ ከመርካት የተነሣ ክርስቲያን እግዚአብሔር አንድ ቀን እንደሚፈርድበት ይረሳል። ወዲያውኑ በኃጢአት ወጥመድ ይያዝና ከዚያ በማምለጥ ለእግዚአብሔር እንደገና መኖር በጣም አስቸጋሪ ከሚሆንበት ሁኔታ ውስጥ ይገባል።

21ኛ ጥያቄ፥ ሀ) ክርስቲያን ወይም ቤተ ክርስቲያን በራሳቸው ወደ መርካት ሊመጡ የሚችሉባቸውን ሌሎች ምክንያቶች ዘርዝር። ለ) በራስ የመርካት ሌሎች ውጤቶችን ዘርዝር። ሐ) ይህ ነገር በሕይወትህ፥ በሌላ ሰው ሕይወት ወይም በቤተ ክርስቲያን እንዴት እንደተፈጸመ አንዳንድ ምሳሌዎችን ሰጥ። መ) በመንፈሳዊ ረገድ በራስ መርካትን በሚመለከት ፈውስ የሚሆኑ አንዳንድ ነገሮች ምንድን ናቸው?

የይሁዳ ሕዝብ በራስ ከመርካት የተነሣ ቀስ በቀስ በኃጢአት ወደቁ። አይሁድ እግዚአብሔር ለረጅም ጊዜ ስለታገሣቸውና ፈጥኖ ስላልፈረደባቸው እነርሱ ስለሚያደርጉት ነገር እግዚአብሔር ይገደው እንደሆነ መጠየቅ ጀመሩ። እግዚአብሔር ሕዝቡን ለማስጠንቀቅ መልእክተኞቹን ነቢያትን በትዕግሥት ይልካቸው ነበር። ይሁን እንጂ ሕዝቡ አንዳንድ ጊዜ ድርጊታቸውን ለጊዜው ለመለወጥ ፈቃደኞች ቢሆኑም፥ ልባቸውን ለመለወጥ አልፈለጉም ነበር። እገዳው እንደተነሣላቸው ፈጥነው ወደ ጣዖት አምልኮ ይመለሱ ነበር። በመጨረሻ

እግዚአብሔር ሶፎንያስን ጠራ። ሶፎንያስ የእግዚአብሔር የፍርድ ጊዜ ደርሶአል ሲል አወጀ። እግዚአብሔር ሕዝቡ በራሳቸው በመርካታቸውና በኃጢአታቸው ምክንያት እንደሚቀጣቸው ተናገረ።

የትንቢተ ሶፎንያስ ጸሐፊ

በሶፎንያስ 1:1 የእግዚአብሔር ቃል ወደ ሶፎንያስ እንደመጣ ተጽፏል። ይህ ማለት የትንቢተ ሶፎንያስ ጸሐፊ ሶፎንያስ ነው ማለት ነው። ስለ ሶፎንያስ የምናውቀው ነገር ብዙ ባይሆንም፣ አመጣጡ ከንጉሣዊ ዘር ይመስላል። በሶፎንያስ 1:1 የተጠቀሰው ሕዝቅያስ የተባለው ሰው ንጉሥ ሕዝቅያስ ከሆነ፣ ሶፎንያስ የንጉሥ ሕዝቅያስ የልጅ ልጅ ልጅ ነው ማለት ነው። ይህም ማለት ሶፎንያስ ባገለገለበት ዘመን በይሁዳ ነግሥ ከነበረው ከንጉሥ ኢዮስያስ ጋርም ይዛመዳል ማለት ነው።

ሶፎንያስ ያደገው በኢየሩሳሌም ሳይሆን አይቀርም። በሰው ሁሉ ዘንድ የተከበረ ያደረገውም የንጉሥ ዘር መሆኑ ይሆናል። በሚገባ የተማረና በይሁዳ ከሚኖሩ ሁሉ የተሻለ ቤተሰብ ውስጥ የነበረ ሰው ነው። ይህ ማለት ግን ሶፎንያስ ስለ ሕዝቡ ወይም ዘመዶቹ ስለሆኑት ንጉሣውያን ቤተሰብ ኃጢአት ግድ አልነበረውም ማለት አይደለም። የሕዝቡን ኃጢአት በመቃወም በድፍረት ይናገር ነበር። በድጋሚ የምንመለከተው እግዚአብሔር በሁሉም ዓይነት ሰዎች እንደሚጠቀም ነው። እንደ ሚክያስና አሞጽ ባሉ ተራ ሰዎች ይጠቀም ነበር። እንደ ሶፎንያስ ባሉ ሀብታምና የተማሩ ሰዎችም ተጠቅሟል።

ሶፎንያስ ያገለገለው በኢዮስያስ ዘመን መንግሥት እንደ ነበረ ይነገራል (640-609 ዓ.ዓ.)። ኢዮስያስ ሥልጣን የጨበጠው ከከፋዎቹ ነገሥታት ከምናሴና ከአሞን ቀጥሎ ገና የስምንት ዓመት ልጅ እያለ ነበር። ኢዮስያስ ከስምንት ዓመት በኋላ የአሥራ ስድስት ዓመት ልጅ ሲሆን፣ የሕዝቡን ሃይማኖት ማደስ ጀመረ። ሶፎንያስ ያገለገለው በኢዮስያስ ዘመን መንግሥት የመጀመሪያዎቹ ዓመታት ሳይሆን አይቀርም። ኢዮስያስ በነገሠበት ዘመን ሁለት የተሐድሶ እንቅስቃሴዎች ተካሂደዋል። አንዱ በ632 ዓ.ዓ. አካባቢ የነበረው ሲሆን፣ ሌላው ደግሞ በ622 ዓ.ዓ. ገደማ የነበረው ነው። ሶፎንያስ ከእነዚህ ሁለት የተሐድሶ ጊዜያት በአንዱ ሳይሠራ አልቀረም። ነገር ግን ዋና የአገልግሎት ዘመኑ 627 ዓ.ዓ. አካባቢ ሳይሆን አይቀርም።

ሶፎንያስ በንጉሥ ኢዮስያስ ሕይወት ላይ አዎንታዊ ተጽዕኖ በማሳደር ባካሄደው ተሐድሶ ረድቶት እንደሆነ የምናውቀው ነገር የለም። በሥልጣኑና ከንጉሡ ጋር በነበረው ግንኙነት ረድቶት ሊሆን ይችላል። የሚያሳዝነው ግን የሕዝቡ ንስሐ ውጫዊ ስለነበረ ንጉሥ ኢዮስያስ እንደሞተ ወደ ክፉ ሥራቸው ተመለሱ።

በዚህ ጊዜ በይሁዳ ያገለግል የነበረው ነቢይ ሶፎንያስ ብቻ አልነበረም። ኤርምያስ፣ ናሆምና ምናልባት ዕንባቆምም አገልግለዋል። ምርኮው ከመፈጸሙ አስቀድሞ በነበረው ጊዜ እግዚአብሔር ብዙ ነቢያትን በመላክ የኃጢአታቸውን ውጤቶች በመንገር ሕዝቡን እንዲያስጠነቅቋቸው አድርጎ ነበር። ሕዝቡን ለመለወጥና እግዚአብሔር የተናገረውን ፍርድ ለማስለወጥ ግን አልቻሉም።

የትንቢተ ሶፎንያስ ታሪካዊ ሥረ-መሠረት

ሶፎንያስ ይኖር የነበረው የአሦር መንግሥት እየከሰመ የባቢሎን መንግሥት ግን እያቆጣቆጠ ባለበት የሽግግር ወቅት ነበር። ከጥቂት ዓመታት በኋላ የይሁዳ ሕዝብ በባቢሎን ቁጥጥር ሥር በመውደቅ፣ በመጨረሻ በ586 ዓ.ዓ. ሊደመሰሱ ተዘጋጅተው ነበር።

የአሦር መንግሥት በመካከለኛው ምሥራቅ ፖለቲካዊ ገጽታ ላይ የበላይነት ተጽዕኖን በማሳደር ለብዙ ዓመታት ቆይቷል። በዚያን ጊዜ የነበሩት መሪዎች ግን ብርቱዎች ስላልነበሩ በመንግሥቱ ሁሉ ውስጥ እየተባባሰ የሚሄድ ዓመፅ ነበር። የመጨረሻው የአሦር ዋና ንጉሥ አሱርባኒፓል ከሞተ በኋላ የአሦር መንግሥት መፈረካከስ ጀመረ። ባቢሎን ከአሦር ነፃ መውጣቷን አወጀች። በኋላም ባቢሎን ሚዶንን ከመላሰሉ ሌሎች አገሮች ጋር በመተባበር አሦርን ማጥቃትና ማውደም ጀመረች። ይህ ከመሆኑ አስቀድሞ ሶፎንያስ የአሦርን ውድቀት አመልክቶ ነበር (ሶፎንያስ 2: 13-15)። ለጥቂት ዓመታት ይሁዳ ከውጭ መንግሥታት አንጻራዊ ሰላም አግኝታ ነበር። ባቢሎን በሰሜን በኩል ግዛቷን እያስፋፋችና ተጽዕኖዋን እያሳደገች ብትሄድም፣ እስካሁን ድረስ ወደ ከነዓን አልመጣችም ነበር። በዚህ በተገኘው ሰላም ንጉሥ ኢዮስያስ በይሁዳ ሕዝብ መካከል መንፈሳዊ ተሐድሶ ለማካሄድ ችሎ ነበር።

የንጉሥ ኢዮስያስ አያት የነበረው ንጉሥ ምናሴ በይሁዳ ከገዙት እጅግ ክፉ መሪዎች አንዱ የነበረ ሲሆን፤ ከ50 ዓመታት በላይ ነግሦአል (697-642 ዓ.ዓ.)። ምናሴ ወደ ኢየሩሳሌም አዳዲስ የጣዖት አምልኮ አመጣ። በውስጡ ጣዖትን በማኖር ቤተ መቅደሱን አረከሰ። የገዛ ልጁንም ለጣዖት መሥዋዕት አድርጎ አቀረበ። ይህ ክፉ ንጉሥ በነገሠባቸው 50 ዓመታት ይሁዳን ልታንሰራራ ወደማትችልበት መንፈሳዊ አዘቅት ውስጥ ከቷት ነበር። በእርሱ ዘመነ መንግሥት የነበረው ትውልድ በአጠቃላይ የሚያውቀው ነገር ቢኖር የተደባለቀውን የበአልና የእግዚአብሔር አምልኮ ነበር። በዘመነ መንግሥቱ መጨረሻ ገደማ ምናሴ ተማርኮ ወደ አሦር ተወለደና ሳይለቀቅ ለጥቂት ዓመታት ኖረ። በአሦር እያለ ልቡ ተለወጠና ወደ ጌታ ተመለሰ። ምናሴ ንስሐ ቢገባም እንኳ የይሁዳን ሕዝብ መንፈሳዊ ሕይወት ለመለወጥ ፈጽሞ አልቻለም። እርሱ ሲሞት ልጁ አሞን በምትኩ ነገሠ። አሞን ምናሴ ከነገሠባቸው የመጀመሪያ ዓመታት እንደነበረው በክፋት ሄደ። በልጅነቱ የአባቱን ክፋት ተመልክቶ ስለነበር እግዚአብሔርን ለማክበር አልቻለም። ስለሆነም፤ እግዚአብሔር እንዲነግሥ የፈቀደለት ለሁለት ዓመታት ብቻ ነበር። አሞን ተገደለና ትንሽ ልጁ ኢዮስያስ ነገሠ።

22ኛ ጥያቄ፡ ሀ) ወላጆች በልጆቻቸው ላይ የሚያሳድሩት ተጽዕኖ ልጆች በሚያድጉ ጊዜም የሚቀጥለው በምን መንገድ ነው? ለ) ክርስቲያን ወላጆች ልጆቻቸው ትልልቆች እስኪሆኑ ድረስ ከመጠበቅ ይልቅ፤ ገና ትንንሾች እያሉ እግዚአብሔርን እንዲፈሩና ለእርሱ እንዲታዘዙ ማስተማር የሚያስፈልጋቸው ለምንድን ነው?

ኢዮስያስ በይሁዳ ሕዝብ መንፈሳዊ ሕይወት ለውጦችን ለማምጣት የሞከረ ቢሆንም፤ አብዛኛዎቹ ለውጦች ውጫዊ እንጂ ውስጣዊ አልነበሩም። በእርሱ ተጽዕኖ ሕዝቡ ጣዖታትን ለማጥፋትና እግዚአብሔርን ለማምለክ ተስማምተው ነበር። ነገር ግን ኢዮስያስ በ609 ዓ.ዓ. እንደሞተ ወዲያውኑ ወደ ጣዖት አምልኮ ተመለሱ። ይህም ሰፍንያስና ሌሎች የተናገሩት ትንቢት እንዲፈጸምና ባቢሎን ይሁዳን እንድትማርክ አደረገ።

23ኛ ጥያቄ፡ ሀ) በአንድ አገር ወይም ሕዝብ ሕይወት መንፈሳዊ ተሐድሶ ማምጣት አስቸጋሪ ስለመሆኑ ከይሁዳ ታሪክ ምን እንማራለን? ለ) ብዙ ጊዜ የሰውን ውስጣዊ ሕይወት (ልብን) ከመለወጥ ይልቅ ውጫዊ ድርጊቱን (መጣጣት፡ መደነስ ወዘተ.) መለወጥ የሚቀልለው ለምንድን ነው? ሐ) የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ውጫዊ ለውጥ ለማምጣት ብቻ ሳይሆን፤ በሰዎች ልብ ውስጥ እውነተኛ ለውጥን ለማምጣት ሊያደርጉት የሚችሉት ነገር ምንድን ነው?

የትንቢተ ሶፎንያስ አስተዋጽኦ

1. በሁሉም ላይ ስለሚመጣው ፍርድ የተሰጠ አጠቃላይ መግለጫ (ሶፎንያስ 1: 1-3)፤
2. በጌታ ቀን በይሁዳ ላይ የሚመጣው ፍርድ (ሶፎንያስ 1: 4-18)፤
3. በጌታ ቀን በኢሕዛብ ላይ የሚመጣው ፍርድ (ሶፎንያስ 2: 1-3: 8)፤
 - ሀ. ሕዝቡ ንስሐ እንዲገቡ የቀረበላቸው ጥሪ (ሶፎንያስ 2: 1-3)፤
 - ለ. በፍልስጥኤም ላይ የተነገረ የፍርድ መልእክት (ሶፎንያስ 2: 4-7)፤
 - ሐ. በሞዓብና በአሞን ላይ የተነገረ የፍርድ መልእክት (ሶፎንያስ 2: 8-11)፤
 - መ. በኩሽ ላይ የተነገረ የፍርድ መልእክት (ሶፎንያስ 2: 12)፤
 - ሠ. በአሦር ላይ የተነገረ የፍርድ መልእክት (ሶፎንያስ 2: 13-15)፤
 - ረ. በኢየሩሳሌም ላይ የተነገረ የፍርድ መልእክት (ሶፎንያስ 3: 1-8)፤
4. በጌታ ቀን ስለሚመጡ በረከቶች የተነገረ መልእክት (ሶፎንያስ 3: 9-20)።

24ኛ ጥያቄ፡ ስለ ሶፎንያስ ከመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት አንብብ። ስለ ሶፎንያስ የተመለከተሃቸውን አንዳንድ ጠቃሚ ትምህርቶች ዘርዝር።

የትንቢተ ሶፎንያስ ዓላማ

ከይሁዳ ውድቀት በፊት እግዚአብሔር የመጨረሻ መልእክተኞች ካደረጋቸው ቃል አቀባዮቹ አንዱ ሶፎንያስ ነበር። ሶፎንያስ

በእግዚአብሔር የተላከው በክፋታቸው ምክንያት በቅርብ ጊዜ ስለሚፈጸምባቸው ፍርድ በመናገር የይሁዳን ሕዝብ ለማስጠንቀቅ ነበር። ሕዝቡ ንስሐ ካልገቡና አኗኗራቸውን ካልለወጡ ሊመጣባቸው ስላለው ፍርድ የመጨረሻ ማስጠንቀቂያ ለማቅረብ እግዚአብሔር ተጠቀመበት። በመሆኑም ሊመጣ ስላለው «የጌታ ቀን» ተናገረ። ይህ ቀን አብዛኛው ሕዝብ እንደሚጠብቀው የደስታና የበረከት ቀን አይሆንም። ይልቁንም ከበረከቱ ጊዜ በፊት በኃጢአተኞች ሁሉ ላይ ከፍተኛ የፍርድ ጊዜ ይኖራል። ፍርዱ የሚጀምረው በኢየሩሳሌም በእግዚአብሔር ሕዝብ ላይ ነው። ነገር ግን ክፉና ኃጢአተኛ በሆኑ ሰዎች ሁሉ ላይም ይፈጸማል። ትሑታን የሆኑና ወደ እግዚአብሔር ለመመለስ የሚፈልጉ ሰዎች ንስሐ እንዲገቡና የእግዚአብሔርን ምሕረት እንዲፈልጉ ተጠርተው ነበር። ሶፎንያስ የይሁዳ ሕዝብ ተማርከው ወደ ባቢሎን እንደሚወሰዱ በግልጽ ባያመለክትም፤ በይሁዳ ላይ ስለሚመጣ ትልቅ ጥፋትና ከምርኮ ስለመመለሷም ተናግሮ ነበር (ሶፎንያስ 3:20)።

ዛሬ ለሰዎች መስበክ ያለብን ወንጌል ሶፎንያስ ከብዙ ዓመታት በፊት ካስተላለፈው መልእክት ጋር ተመሳሳይ ነው። በአንድ በኩል ንስሐ ለሚገቡና ለእግዚአብሔር ወደ መታዘዝ ዞር ለሚሉ ሰዎች የደስታ፣ የሰላምና የመንፈሳዊ በረከት ተስፋ እንዳላቸው ልንነግራቸው እንችላለን። በሌላ በኩል ደግሞ ለእግዚአብሔር አለመታዘዝ የሚያስከትላቸውን ነገሮች ለሰዎች ማሳየት አስፈላጊ ነው። ወንጌል በኢየሱስ ክርስቶስ የማያምኑ ሰዎች የዘላለም ሥቃይ እንደሚያገኛቸው የሚናገር መልእክትም አለው። ልክ አይሁዶች ያስቡት እንደነበረው፤ ሰዎች መልካም ሆኑ ክፉ እግዚአብሔር ግድ እንደሌለው አድርገው እንዲያስቡ መፍቀድ የለብንም። ንስሐ ገብተው፤ በኢየሱስ ማመንና ለእግዚአብሔር በመታዘዝ መራመድ እንዳለባቸው፤ አለበለዚያ ግን የእግዚአብሔር ፍርድ እንደሚጠብቃቸው ልናሳስባቸው ይገባል።

25ኛ ጥያቄ፡ ሀ) በአዲስ ኪዳን ውስጥ ሰዎች ንስሐ ባይገቡ በእግዚአብሔር እንደሚፈረድባቸው በመናገር የሚያስጠነቅቁትን ጥቅሶች ዘርዝር። ለ) እነዚህ ጥቅሶች ለማያምኑ ሰዎች ልንነግራቸው የሚገባው የወንጌል ክፍል የሚሆኑት እንዴት ነው?

ሐ) ክርስቲያኖችን ሳይቀር ስለሚመጣው ፍርድ በመናገር የሚያስጠነቅቁ ጥቅሶች የትኞቹ ናቸው?

የትንቢተ ሶፎንያስ ዓቢይ ትምህርት

እንደ አብዛኛዎቹ ሌሎች ነቢያት፣ ሶፎንያስም ሊመጣ ባለው «የጌታ ቀን» ላይ በማተኮር ይናገራል። ሶፎንያስ ስለ ጌታ ቀን የሚያስተምራቸው ትምህርቶች በአንድ ክፍለ ጊዜ ውስጥ መድቦ ለመግለጽ የሚያስችግሩ ናቸው። ሶፎንያስ ስለ ጌታ ቀን የሚናገረው ሰፊ ያለ አሳብ በሚገልጡ ቃላት ነው። በመሆኑም በዚያኑ ዘመን በይሁዳና በአሕዛብ ሁሉ ላይ በሚመጣው የጌታ ቀንና በመጨረሻው ዘመን በሚመጣው የጌታ ቀን መካከል ብዙ ልዩነት አላደረገም።

በትንቢተ ሶፎንያስ ውስጥ የጌታ ቀን የተገለጸው በታሪክ ውስጥ የሚከሰት አንድ የተወሰነ ቀን ወይም ጊዜ ተደርጎ ሳይሆን፣ የማያቋርጥ የታሪክ ሂደት ሆኖ ነው። እግዚአብሔር በፍርድ ወይም በበረከት ፈቃዱን የፈጸመበት ማንኛውም ቀን የጌታ ቀን ተብሎ ሊጠራ ይችላል ነበር። ያ የጌታ ቀን ሰዎችንና ነገሮችን ሁሉ የሚነካ ነው። በጌታ ቀን የሚሆኑትን የሚከተሉትን ነገሮች አስተውል፡-

1. ለይሁዳ፣ የጌታ ቀን ሶፎንያስ ከነበረበት ዘመን ጋር የሚቀራረቡ ውጤቶች ነበሩት። የጌታ ቀን አይሁድ እጅግ ከባድ በሆነ ሁኔታ የእግዚአብሔርን ፍርድ የሚቀበሉበት ቀን ነው። ይህ ቀን ተግርኮ ወደ ባቢሎን መሄድንም እንደሚያጠቃልል እናውቃለን። በተጨማሪም ያ የባቢሎን ምርኮ በዘመን መጨረሻ ኢየሱስ ለመግዛት ከመምጣቱ በፊት ይሁዳ የምትጋፈጠውን ከፍተኛ ጥፋት የሚያመለክት ተምሳሌት ነው። ስለዚህ ይህ ቀን በዘሩባቤል፣ በዕዝራና በነህምያ መሪነት አይሁድ ከምርኮ የሚመለሱበትን ጊዜ ስለሚጨምር የበረከት ጊዜም ነበር። እንደዚሁም በዘመናት መጨረሻ የእስራኤል ሕዝብ ሁሉ በአካል ወደ ምድራቸው ተመልሰው፣ ከመንጸታቸው የተነሣ በረከቶችን የሚቋደሱበትና አይሁድ ሁሉ እግዚአብሔርን በእውነት የሚያመልኩበትን ታላቁን የጌታ ቀን የሚያመለክት ነበር።
2. አሕዛብም የጌታን ቀን ምንነት ያውቃሉ። አሦርና ሌሎች አሕዛብ እግዚአብሔር ፍርድን አምጥቶባቸዋልና በታሪክ ያንን የፍርድ ቀን

ያውቃሉ። በዚህ ዓይነት አሦር በባቢሎን ተደመሰሰች፤ ፍልስጥኤም፣ ሞዓብ፣ አሞንና ኩሽም ጠፉ። እነዚህ ጥፋቶች አሕዛብ ሁሉ የእግዚአብሔርን ፍርድ የሚቀበሉበት የመጨረሻው ታላቁ የጌታ ቀን ምሳሌዎች ነበሩ።

ያ ቀን ለአይሁድ እንደሆነው ሁሉ ለአሕዛብም የበረከት ቀን ይሆናል። እግዚአብሔርን ለማክበር የሚመለሱ አሕዛብም በረከትን ያገኛሉ።

3. ፍጥረታት ሁሉ የጌታን ቀን ያውቃሉ። እንስሳት፣ ከዋክብት፣ ፀሐይ ወዘተ. ሁሉም እግዚአብሔር በፍርድ በሚሠራበት ቀን የፍርዱ ተካፋዮች ይሆናሉ። ይህም ምድርን በተለያዩ ጊዜያት በሚመቱ የተፈጥሮ አደጋዎች በከፊል ታይቷል። ይሁን እንጂ በተለይ የሚታየው በዘመናት ፍጻሜ ነው። የዮሐንስ ራእይ ፍጥረታት በተለያየ ሁኔታ የሚመቱባቸውን መንገዶች በግልጽ ያሳያል። ያ ቀን የሚያበቃው እግዚአብሔር አሁን ያሉትን ሰማይና ምድርን በእሳት ሲያጠፋና አዲስ ሰማይና ምድር ሲፈጥር ይሆናል (2ኛ ጴጥሮስ 3:10፤ ራእይ 21:1)።

26ኛ ጥያቄ፡ 2ኛ ጴጥሮስ 3:10-13 አንብብ። ሀ) ስለ ጌታ ቀን የሚኖረን ግልጽ ግንዛቤ፡ ዛሬ የምንኖረውን ኑሮ መለወጥ የሚገባው በምን መንገዶች ነው? ለ) ስለ ጌታ ቀንና በዚህም ምክንያት እንዴት መኖር እንዳለባቸው የቤተ ክርስቲያንህን አባላት ለማስተማር ዐቅድ።

27ኛ ጥያቄ፡ ሶፎንያስ 1-3 አንብብ። ሀ) እግዚአብሔር ይሁዳ ይፈረድባታል ያለው ለምንድን ነው? ለ) በጌታ ቀን የሚፈጸሙ ሁኔታዎች የሚነኳቸውን ነገሮች ዝርዝር። ሐ) በጌታ ቀን እንደሚሆኑ ተስፋ የተሰጡ በረከቶች ምንድን ናቸው?

1. በሁሉም ላይ ስለሚደርስ ፍርድ የተነገረ አጠቃላይ መልእክት (ሶፎንያስ 1:1-3)

የሶፎንያስ መልእክት ጠንክር ያለና አስደንጋጭ ነበር። ሶፎንያስ በምድር ላይ ስለሚሆነው ታላቅ ጥፋት በመናገሩ፣ ሰዎች ራሳቸውን በመመርመር በእግዚአብሔር ፊት ትክክለኛ መሆናቸውን ለማረጋገጥ ይጥራሉ የሚል እምነት አድርገው ነበር። በራሳቸው ረከተው በመኖራቸው እንዲደነግጡና ካሉበት ሁኔታ እንዲወጡ ለማድረግ አስቦ ነበር። ሶፎንያስ

የዘመን መጨረሻን አሻግሮ በማየት ነገሮች ሁሉ እንዴት በእግዚአብሔር እንደሚዳኙ ሰፋ አድርጎ አሳይቷል።

2. በጌታ ቀን በይሁዳ ላይ የሚመጣው ፍርድ (ሶፎንያስ 1:4-18)

ቀጥሎ ሶፎንያስ ወደ ይሁዳ ዞረ። የእግዚአብሔርን ፍርድ ሊያመጣባቸው ወዳለው ወደ ይሁዳ ኃጢአት አመለከተ። የጣዖት አምልኮ በእጅጉ ተንሰራፍቶ ነበር። ሕዝቡ እግዚአብሔርን አልፈለጉም፤ ወይም ከኃጢአታቸው ንስሐ አልገቡም። መሪዎች በኃጢአት ይኖሩ ነበር። ስለዚህ እግዚአብሔር ፍርድ እንደሚያመጣና የይሁዳ ምድር እንደምትደመሰስ ተናገረ። ይህም ከ40 ዓመታት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ በባቢሎናውያን አማካይነት ተፈጸመ።

3. በጌታ ቀን በአሕዛብ ሁሉ ላይ የሚመጣው ፍርድ (ሶፎንያስ 2:1-3:8)።

እግዚአብሔር ንስሐ እንዲገቡ ዕድል ሳይሰጥ በሰዎች ላይ አይፈርድም። ሶፎንያስ ወደ እግዚአብሔር እንዲመለሱና በዚያን ቀን ከሚገለጠው ቁጣ እንዲያመልጡ ሕዝቡን፣ በተለይም አይሁድን አጥብቆ ጣይቆላቸው ነበር።

ሶፎንያስ በዙሪያው ያሉትን አንዳንድ አሕዛብና መንግሥታት በመመልከት፣ እግዚአብሔር በእነርሱም ላይ እንደሚፈርድ አመለከተ። እነዚህ የአሕዛብ መንግሥታት በይሁዳ ላይ ችግር የፈጠሩ ነበሩ። መደምሰስና መጥፋት ብቻ ሳይሆን፣ አንድ ቀን የእነዚህን አሕዛብ ምድር አይሁድ ይወርሱታል።

4. በጌታ ቀን የሚመጡ በረከቶች (ሶፎንያስ 3:9-20)

የነቢያት መልእክት ብዙ ጊዜ የሚጠቃለለው፣ በፍርድ ሳይሆን በማበረታቻ ወይም በማጽናኛ ቃል ነበር። ሶፎንያስ ስለ መጪው የጌታ ቀን በድጋሚ ይናገራል። በዚህ ጊዜ ግን የሰዎች ክፋት አንድ ቀን እንደሚወገድ ይናገራል። ከፍፍርት ለአምልኮ ይነጻሉ። ሰዎች ለእግዚአብሔር ይታዘዛሉ። በተበተኑት አይሁድ መካከል ትሑታን የነበሩትና በእግዚአብሔር የሚያምኑት ሰዎች ወደ አገራቸው ይመለሳሉ። እግዚአብሔር በእነርሱ ደስ ይለዋል። እነርሱም በሁሉ ይከበራሉ።

28ኛ ጥያቄ፡ ሀ) በትንቢተ ሶፎንያስ ውስጥ የሚገኙትን ጠቃሚ የሆኑ መንፈሳዊ ትምህርቶች ዘርዘር። ለ) የቤተ ክርስቲያን አባሎች በሙሉ እነዚህን ትምህርቶች ግወቅ የሚያስፈልጋቸው ለምንድን ነው?

አራተኛ ቀን፡ -

የዚህን ሳምንት ትምህርት ክልስና ለሳምንታዊ ስብሰባ ዝግጅት ይረዳህ ዘንድ የውይይት ጥያቄዎችን ተመልከት።

ሳምንታዊ ስብሰባ

1. የሳምንቱ የአምልኮ ጊዜ

2. የጸሎት ጊዜ

3. የትምህርቱ ክለሳ

4. ውይይት

ሀ. 1) ናሆም የእግዚአብሔር ትክክለኛ ፍርድ ግለት እግዚአብሔር በአሕዛብ ላይ ይፈርዳል ግለት እንደሆነ ያስተማረው በምን መንገድ ነው? 2) ናሆም ስለ እግዚአብሔር ባሕርይ ምን ያስተምረናል? 3) ዛሬ ይህ የእግዚአብሔር ባሕርይ፣ እርሱ ኃጢአትን አይቀጣም ብለው ለሚያስቡ ክርስቲያኖች ግስጦንቀቂያ የሚሆነው እንዴት ነው? 4) እግዚአብሔር ከአሕዛብ ጋር ስላለው ግንኙነትና አሕዛብን ስለ ኃጢአታቸው ተጠያቂዎች እንደሚያደርጋቸው ከሚናገረው ከትንቢተ ናሆም የምንማረው ምንድን ነው?

ለ. 1) ዕንባቆም በኃጢአት ላይ ያሳየው ቁጣ ስለ ዕንባቆም ባሕርይ ምን ያስተምረናል? ለ) ዛሬም ክርስቲያኖች በኃጢአት ላይ መቆጣት ያለባቸው ለምንድን ነው? 3) ብዙ ክርስቲያኖች ኃጢአት ምንም እስከማያስደነግጣቸው ወይም እስከማያስቆጣቸው ድረስ ኃጢአትን የሚለማመዱት ለምንድን ነው?

ሐ. 1) ዕንባቆም ለእግዚአብሔር ያቀረባቸውን ሁለት ጥያቄዎች ተናገር። 2) ዛሬም ክርስቲያኖች ተመሳሳይ ጥያቄዎች የሚጠይቁበትን ሁኔታ ግለጽ። 3) እግዚአብሔር ለዕንባቆም ጥያቄ

መልስ የሰጠው እንዴት ነበር? 4) እነዚህ መልሶች ዛሬም ቢሆን የሚሠሩት እንዴት ነው?

መ. 1) ዕንባቆም 2:4 በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ከሚገኙ እጅግ ጠቃሚ ጥቅሶች አንዱ የሆነው ለምንድን ነው? 2) ይህ ጥቅስ በችግር ጊዜ እምነታቸውን ለመተው ከሚፈተኑ ክርስቲያኖች ጋር የሚዛመደው እንዴት ነው? 3) ዕንባቆም የዚህን ጥቅስ መመሪያ በምዕራፍ 3 ላይ የተጠቀመው እንዴት ነበር? 4) ብዙ ክርስቲያኖች በእግዚአብሔር ፊት ጻድቅ መሆን ሁልጊዜ ቁላዊና የጤንነት በረከትን ያመጣል የሚል ትምህርት የሚያስተምሩት ለምንድን ነው? ሠ) ትንቢተ ዕንባቆምን በመጠቀም ይህ ትምህርት ስሕተት መሆኑን አሳይ።

ሠ. 1) እኛ ለራስ ብቁ በመሆንና በመርካት በስሜት በመገፋፋት ስለምናደርገውና እግዚአብሔር አይገደውም ስለሚለው አቋማችን ሶፎንያስ ምን ያስተምራል? 2) ዛሬም ብዙ ሰዎች ይህን የመሰለ ተመሳሳይ አስተሳሰብ ያላቸው እንዴት ነው? 3) ብዙ ክርስቲያኖች ወይም አብያተ ክርስቲያናት በራሳቸው ብቁ የሆኑ ወይም የረኩ የሚመስላቸው እንዴት ነው? 4) ውጤቶቹስ ምንድን ናቸው? 5) ሶፎንያስ በጌታ ቀን ስለሚሆነው የእግዚአብሔር ፍርድ ምን ያስተምረናል? 6) ለቤተ ክርስቲያን አባሎች ስለ ጌታ ቀን ማስተማር ጠቃሚ የሚሆነው ለምንድን ነው?

5. ጸሎት።